

**OPKOMST EN ONDERGANG VAN DE REFORMATIE IN EN OMTRENT
RONSE
In Vlaanderen**

Waarin opgenomen de *Historie van den oorsprong en ondergang der ketterijen
binnen en omtrent Ronse ten tijde van de Injustitie*
door L. Robijn

Korte beschrijving van 8 martelaren uit Ronse
door Adriaan van Haamstede
en

Bannelingen en vluchtelingen uit Ronse
door J. H. Bekouw

Samengesteld door W. Westerbeke

STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2008

INHOUD

- 1. Doel van de brochure**
- 2. Korte historie van Ronse**
- 3. Pieter Titelman(s), Deken te Ronse en inquisiteur in Vlaanderen**
- 4. Beschrijving van enige voorvallen binnen en ontrent Ronse ten tijde van de Injuftitie. Door L. Robyn; rooms katholiek schrijver**
- 5. Uittreksel uit het kostbare, uitnemend goed gedocumenteerd boek van Joh. Decavele: De dageraad van de Reformatie in Vlaanderen**
- 6. Uit het Martelarenboek van Adriaan van Haemstede**
- 7. Jan van Nassau nam actief deel aan de oorlog tegen de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.**
- 8. Lijst van bannelingen uit Ronse.
Overgenomen uit: *Bannelingen en vluchtelingen uit Ronse*, door J.H. Bekouw**

1. Doel van de brochure

Deze brochure heeft tot doel om aan te tonen welke hevige vervolgingen de Hervormingsgezinden in de Zwalmstreek, maar voornamelijk in Ronse moesten lijden in de tweede helft van de 16^e eeuw. Niet om daardoor verbitterd te worden, maar zoals de martelaren in hun getuigenissen aangeven: *om voor hun vijanden te bidden*. Dit zuiver Evangelisch geluid beantwoordt aan het woord van Jezus, laat vruchten na tot Gods eer en maakt de medemens jaloers op het onuitsprekelijk geluk van hen die hun leven gaven voor de Naam en de Zaak van Jezus Christus.

Niet alle drang naar vernieuwing en Hervorming ademde de Geest van Christus. Ook dit wordt in deze brochure aangetoond.

Een van de redenen waarom juist in de Zwalmstreek en Zuid-oost Vlaanderen de vervolgingen – voorafgaand aan de Beeldenstorm - zó hevig waren, ligt mijns inziens in de rol van de inquisiteur Pieter Titelmans, die deken was in Ronse.

Het is verbazingwekkend hoe velen het leven hebben gelaten en hoe groot het aantal vluchtelingen was die vanaf 1568 tot 1590 de Zwalmstreek verlieten.

Een korte lijst van hen die uit Ronse vertrokken naar enkele steden in Nederland wordt in deze brochure aangetoond. Deze lijst kan aangevuld worden met een groot aantal die naar andere steden in ons land én naar Duitsland en Engeland vluchtten.

Helaas, vele nakomelingen van de Godvrezende voorvaders in Ronse en van hen die naar elders vluchtten weten niets van de motieven die hun voorgelacht bezielde.

De Heere geve dat de Zon der Gerechtigheid weer op mag gaan in de Zwalmstreek!

2. Korte historie van Ronse

Het ontstaan van bewoning in Ronse dateert al van voor de Romeinse tijd. Ze kreeg echter meer vorm in de Romeinse Tijd. Tekenen hiervan zijn de Romeinse gewelven van de Sint-Hermescrypte. Op het eind van de Vde eeuw werden de Romeinen definitief uit onze gewesten verjaagd door de krijgshere Childerik. Waar de Romeinse cultuur de Germaanse bezetting overleefde, zou later - wat wij nu noemen - de taalgrens ontstaan.

Het ontstaan van de eerste echte woonkern wordt gesitueerd rond het midden van de VIIde eeuw, wanneer Sint-Amandus onze gewesten tot het Christendom bekeert. Vermoedelijk was het Amandus zelf ofwel één van zijn volgelingen die in Ronse een eerste kleine religieuze gemeenschap stichtte, opgedragen aan de heiligen Petrus en Paulus.

Een belangrijke datum in de geschiedenis van Ronse is 6 juli 860, de aankomst van de relieken van Sint-Hermes te Ronse. Keizer Lotharius zou deze relieken, die reeds in 851 te Salzburg aankwamen, voor Ronse voorbestemd hebben. De vorst overleed in 855 en het was zijn opvolger, Lodewijk II, die ze naar Ronse liet overbrengen. Dit verblijf zou echter van korte duur zijn: in 880 vluchtten de monniken met hun kostbaarheden naar Keulen uit vrees voor de oprukkende Noormannen. Die overwinterden in 879-880 in Gent, en in het voorjaar voeren ze de Schelde af. Ook Doornik werd aangevallen.

In de Xde eeuw ontstond er een kapittel van kanunniken dat zich opwierp als de erfgenaam van de gevluchte monniken. De vroegere goederen van het klooster en de relieken van Sint-Hermes werden, met tussenkomst van Fulbert, bisschop van Cambrai, hersteld in 940. Vanaf deze datum ontwikkelde Ronse zich als stad. De relieken werden in 1089 ondergebracht in een nieuwe romaanse crypte, waarboven in 1129 een nieuwe Sint-Hermeskerk werd ingewijd. De komst van vele geesteszieken en hun begeleiders, die bij Sint-Hermes soelaas kwamen zoeken, gaf tevens een economische impuls aan de stad.

Gaandeweg ontwikkelde zich dus een eerste stadskern rond het huidige Kaatsspelplein en de Kleine Markt, *de Vrijheid*. Die Vrijheid, waarvan de traditie wil dat ze door Otto I, keizer van het Heilig Rooms Rijk, aan het klooster geschonken werd, zal tot aan het einde van het *Ancien Régime* een soort enclave in de stad blijven. Zij zou rechtstreeks bestuurd worden door het Kapittel, dat ook instond voor een zelfstandig juridisch en fiscaal bestel: de volledige rechtsmacht werd er uitgeoefend. Zo stond de galg van de *Vrijheid* tot in de XVIIIde eeuw achter het huidige Museum voor Folklore. Alle rechtshandelingen die plaatsvonden in de dorpen van het Tenement of leengoed van Inde (o.a. Elst, Hundelgem, Michelbeke) werden verleden voor de baljuw en de leenmannen van de Vrijheid. De Kanuniken voorzagen ook in onderwijs, vooral muziekonderwijs, dat in de XVde en XVIde eeuw op een bijzonder hoog peil stond.

Vanaf 1250 kende Ronse ook een steile opgang van de industrie, voornamelijk de lakennijverheid. Jan I, hertog van Brabant, verleende aan de Ronsese lakenhandelaars een privilege, waarmee ze o.a. een vaste standplaats kregen in de Lakenhalle van Leuven en vrijstelling genoten van het betalen van belastingen. Na de overschakeling, onder druk van de Engelse concurrentie, van wol- naar vlasnijverheid kon Ronse door de productie van lijnwaadartikelen de godsdienstoorlogen en de grote uitwijking van

protestanten toch economisch overleven. Via de markten van Oudenaarde en Ath werd het lijnwaad verhandeld; het vond via Spanje ook de weg naar de Nieuwe Wereld. Weldra kwamen de voorboden voor het verval van deze hoogconjunctuur. Na de stadsbranden van 1513 en 1553 was deze van 1559 catastrofaal: in twee uren tijd stonden heel de stadskom en de aangrenzende huizen in lichterlaaie. Werkplaatsen, getouwen, grondstoffen en weefsels van de textielindustrie gingen in de vlammen op. Ondernemers en handelaars waren bankroet, de gewone man werkloos. Slechts acht huizen werden door de vlammen gespaard.

De Reformatie in Vlaanderen vond in de Zwalmstreek een grote aanhang. Misschien nergens zó omvangrijk dan daar. Maar de executies van oprechte gelovigen was in Ronse en Oudenaarde ook omvangrijk. Helaas zijn er maar weinig schriftelijke getuigenissen bewaard gebleven. Degenen die er nog zijn worden bewaard in het onschatbaar werk van Adriaan van Haamstede: *De martelaren*. De vervolging voorafgaand aan de Beeldenstorm kreeg een hevige impuls door Pieter Titelmans. Hieronder volgt een Biografie van hem.

3. Pieter Titelman(s), Deken te Ronse en inquisiteur in Vlaanderen Geboren Hasselt (Limburg), 1501 – overleden Kortrijk, 5 september 1572

Pieter Titelmans (ook geschreven: Titelmannus) was al vroeg wees, maar slaagde er toch in te Leuven te gaan studeren. In 1531 werd hij magister artium, in 1536 licentiaat in de theologie. In 1539 volgde zijn benoeming tot deken van het Sint-Hermeskapittel te Ronse. Een decanaat of dekenaat bestaat uit een aantal parochies binnen een bisdom. De geestelijke die aan het hoofd hiervan staat, is in de hiërarchie van de rooms-katholieke Kerk een deken.

Bekend, of liever: berucht werd Titelmans als inquisiteur. Zijn benoeming daartoe ontving hij op 2 juni 1545 en het hem toegewezen gebied omvatte Vlaanderen, de steden en kasselrijen Rijsel, Douai, Orchies, en Doornik en het Doornikse. Titelmans kreeg een aantal naaste medewerkers, waaronder spionnen, maar moest uiteindelijk toch met de wereldlijke overheid samenwerken. Gewapende bedienden stonden hem niet ter beschikking. Maar met de beperkte middelen die hem ten dienste stonden, heeft Titelmans een koorstachtige activiteit tentoon gespreid. Onvermoeibaar doorkruiste hij het graafschap, op zoek naar afvalligen van het geloof. Daarbij had hij het vooral voorzien op predikanten, boekhandelaars, liedjeszangers en rederijkers. Anderzijds bleef hij de geestelijken in zijn rayon goed in het oog houden of zij zich wel volgens de rechte leer gedroegen. Met de toename van het aantal andersdenkenden in de jaren zestig, groeide ook het aantal rechtszaken dat hij aanspande. Omdat zijn geloofsrechtbank van de paus afhing, kon hij zich onafhankelijk opstellen en was een beroep op de overheid alleen nodig als het ging om de vordering van gevangenen voor opsluiting of de sterke arm voor de uitvoering van doodvonnissen. Met name op het Vlaamse Westkwartier woog zijn vuist zwaar. Uiteindelijk behandelde hij tussen de 1500 en 1600 gevallen van ketterij, waarvan er 1120 bekend zijn met naam en toenaam. Hierbij werden 127 doodstraffen voltrokken. Zolang Titelmans ondersteund werd door de centrale regering in Brussel lukte het hem om obstructie van de kant van de steden te overwinnen.

Maar na een nederlaag in een geschil met het stadsbestuur van Antwerpen in 1562 was het met de 'successen' van Titelmans gedaan. Het vertrek van Granvelle in maart 1564 betekende een nog verdere verzwakking van de strijd tegen de verbreiding van de ketterij.

Ondanks de aanbieding van het Smeekschrift in april 1565 en de daarop volgende opschorting van de plakaten bleef Titelmans doorgaan met zijn werk tot juli 1566. Titelmans trok zich terug in het geestelijke bastion van Leuven, gaf in 1563 zijn dekanaat in Ronse op en vestigde zich een jaar later in Kortrijk, waar hij een prebende bezat. Daar is hij ook gestorven, voor de een als een onvermoeibaar en kloekmoedig verdediger van de zuiverheid van de kerk, voor de ander als een meedogenloos geloofsvervolger.

[Marcus van Van Vaernewijk schrijft in zijn: *Van de beroerlijke tijden in de Nederlanden, in 1568*: Omstreeks deze tijd begon meester Pieter Titelmanus, Deken van Ronse engewezen inquisiteur voor heel Vlaanderen opnieuw zijn ambt uit te oefenen. Hij was door de koning gemachtigd de ketteren te bespieden en het geloof van de mensen te onderzoeken. Editie 1966, blz. 164.

... Ook te Ronse deed men terechtstellingen. Het nieuws verspreidde zich dat de Deken van Ronse opnieuw inquisiteur, sterker en scherper dan vroeger zou worden. Hij zou vanaf St. Jansdag met zijn assistenten uitrijden om zijn werk te verrichten. Editie 1966, blz 135.]

(Anton van der Lem)

4. Beschrijving van enige voorvallen binnen en ontrent Ronse ten tijde van de Injuftitie.

Door L. Robyn; rooms katholiek schrijver

(Vervolg van Fredericus Perrenot, Heere defer Stede van Ronffe.)

OP den 17 July 1566 heeft Fredericus de Perrenot, verkregen van Philippus, Koning van Spagnien, Graef van Vlaenderen, &c. volle magt tot het verhef van fyn Leen, gelyk ook op den 24 Mey 1567, 15 Juny 1568 en op den 6 dag 1570. Maer ten laefsten heeft hy ook fyn Relief gedaen aen den Hertog van Alba den 21 Augustus 1571 en fyne afrekeninge gemaekt den 6 April van het volgende jaer.

Naer dat de Beeldflormery nu eenigen tyd geduerd hadde, en geheel Vlaenderen in troebelen stond, foo gefchiede op den 19 Augusti 1566, dat de Beeldstormers en andere Medevolgers, in de Boffchen en opene plaetfen, valschelyk gepredikt en op verfcheyde plaetfen de Kerken berooft hadden, ten laetsten quaemen naer Ronsse en fyn de Collegiaele Kerk van St. Hermes ingetreden met geweld, die in de selve alle de Beelden en Autaeren hebben vernietigt, als ook door hun raefernye hebben gediftrueert den Autaer in 't voorste van 't Koor, in den welken maer nieuw gefneden was de Paffie ons Heeren J. C. Voorders hebben fy van de Bewaerders der Kerk de Sleutels ontnomen, en hebben daer naer in de felve Kerk valfche Sermoenen gedaen, volgens de Calvinifche Sexte: en de felve ontheyligt, tot dat fy ten laefsten door de macht van het Magiftraet, de Sleutels hebben weder gegeven aen de Kanoniken met de Boeken, Kelken en andere Ornamenten, de welke opregtende dry nieuwe Autaeren, den dienst wederom hebben begonst te doen, op den 21. September van het felve jaer, met het singen van de Hoogmiffe, maer de andere Dieniten en hebben fy niet gedaen, uyt vreefe van nog eens aengevallen te worden en de perykelen ook te ontwyken, aengesien dat 'er geboodfchap wierd, dat 'er wel 40. Ronffche Geusen met andere van Audenaerde, beroofden het Klooster te Magdendaele, als ook naeft den kant van Eyne alles diftrueerden, de Kerken plunderden, wierd terftond de Klok geflaegen, waer door een bende Liederen vergaederden, de welke alle dese Booswigten achtervolgden tot Beaupret, alwaer op den 28. Auguflus 1566. van de felve 12 gedood, 20 gequeeft en de andere gevangen wierden, waer van 'er 20 opgehangen de andere gegeeffelt en gebannen zyn, waer door de andere Geusen bevreeft wierden.

In het eynde van het jaer 1566. dede Parmenfis naer Ronffè wapenen draegen, gelyk in de andere Steden aen de Hoofd wagten en Opper-wethouders, om de Geufen te wederhoeden, en te meer te bevechten, die langs defer kant nog vergaederden; waerom ook het Magiftraet van Ronffe, op den 3. Januarius 1567. de wagt dede houden op den Toren van St. Hermes Kerk.

Ontrent de maend April 1567. wierd den Heere van Backerfeele naer Ronsse gefonden alwaer hy vast nam Joannes van Wingene en ... Bakereel, Ronfche Geufen, die terstond naer de gevangeniffe geleyd wierden; daer-en-tuffchen op den 22. Augustus, kwam den Hertog van Alba naer Brussel, als Gouverneur van de Nederlanden met alle Magt: stelde terftond den Raed van het Bloed, die gefeyd wierd de Conseil de Troubele, hy vernieuwde de Ordonnantien tot de Kettens, en stelde wederom de Inquifitie in; hy ftrafte veele Rechters, onder andere waeren de voornaemfte Joannes

van Wingene en N ... Backereel, die aldaer gevangen wierden.

Daer naer werd 'er nog Justitie gedaen, in het jaer 1568. schryft Michaël Abt, in de Hiftorie van dien tyde, dat den Hertog van Alba nieuwe Wetten stelde, die straffer waeren als de voorgaende: hy gebod dat alle de gene die Kerken plunderden, valfche Sermoenen aenhoorden of andere Geufen in hun Huyfen hielden, alle hun goed geconfisqueert foude zyn, naer dat fy gestraft waeren. Tilmanus Suykens was tot Ronffè vergaarder gefelt, van alle de geconfisqueerde Goederen.

[**Marcus van Vaernewijck**, editie 1966 blz. 120, schrijft in zijn: *Beroerlijke tijden in de Nederlanden*:

Op de 3e april 1568 gebeurde er te Ronse een stout feit. Twintig mannen braken de gevangenis open, vermoorden de cipier en verlostten twee gevangenen die tot hun geloof behoorden. Later heeft men de huizen van de geuzen die van deze gewelddaad verdacht werden, doorzocht, maar alle woningen waren ledig. Mensen noch goed vielen te bespeuren.

In de omliggende bossen vergaderden de opgejaagde en voorvluchtige geuzen. Aangezien ze moeilijk van de wind konden leven, ondernamen ze vandaaruit strooptochten, waaronder de bevolking dan te lijden had.]

In het jaer 1569. heeft Duc d'Alba de thiende gevraegt van de Goederen die in 't Nederland verkogt wierden, van de roerende het 20. en van de onroerende het 100, waer door geheel het Land wederom in onvreede was, de Ambachten en Koopmanfchappen trokken naer andere Landen, tot Ronsse zelfs was de Laekenweverye, die door delen troebelen tyd naer andere plaetfen getrokken is, gelyk stact in de Befchryvinge van Ronsse, van den jaere 1569. fol. 10. De Heerlykhede en de Vryhede van Ronfse, die dan nog gebruyk hadde van de oude Privilegien, werd van alle de voorfeyde Vraegen en Rechten vrygelaeten.

In het jaer 1570. dede den Hertog van Alba in Vlaenderen, verkondigen fyne vergiffeniffe van alle de voorleden fauten, naer dat hy in de Nederlanden wel 18000. menfchen door de Rechters en Beulen hadde té niet gebrogt en gedood.

Anno 1572. de Geuten en Quaticanen fag men vertrekken, om dieswille dat fy door de boosheyte van Alba vervolgt wierden, en vlugteden naer de groote Zee, alwaer de Zee-roovers waeren.

In 't felve jaer 1572, de Zee-roovers naemen door bedrog den Briel en Vlissinge, en Auriacus heeft een verbond gemaekt met de Franfche, op dat fy het Nederland soude innemen; op Conditie, dat den Koning foude hebben alle de Provincien van het Nederland paelende aen Vrankryk, van aen den Rhyn tot Holland, Zeeland en Vriefland, &c. &c. en de andere Landen over den Rhyn, waer op Ludovicus van Naffau, met eenige Compagnien Soldaeten den 24. Mey 1572, Bergen in Henegouw naemen en ontfetten Valencyn.

De Kanoniken van Ronsse, door dele troubelen bevreeft fynde, deden de Reliquien van den HH. Hermes, Cornelius, Ciprianus en Celestinus weg voeren tot in het Kaneel van Paemel, daer-en-tuffchen omfette den Hertog van Alba, Bergen, en Auriacus quam in Braband om de Pelegerde te helpen, met die van Vliffinge, alwaer hy verfehede plaetfen innam, en terstond werd geheel Vlaenderen wederom in onruffte gefelt.

Op den 7. September wesende eenen Sondag heeft Jacobus Blommaert, met eenige Borgers van Audenaerde de Stad en 't Kasteel van Paemel ingenomen, alwaer

de Reliquien van den HH. Hermes &c. voorfeyd wieren gevlugt, in hunne Kortels befet met Gefteenten, Goud en Silver, de welke fy hebben berooft; de Gebeenten hebben fy ook in de aerde gefmeten, de welke fekeren Jacobus Moncovent, Kapellaen van het voorfeyde Kastneel in het welke hy woonde, (hier van ook getuygen zynde) alle de Reliquien met eerbied heeft vergaederd, gebergt en aen het Capittel treffelyk overgaven, met het doen van den Eed der waere gefchiedeniffe; naer dat de voornoemde Reliquien tot Ronsfe nu eenigen tyd geruft hadden, fyn de Calviniften op den 12. der voorfeyde maend, de Collegiale ingebroken ontrent den noon, hebben de Reliquien genomen en op. den Muer van het Kerk-hof geweldelyk befpot en niemant van de Borgers durfden daer iets tegen feggen, daer naer fyn de Audenaersche Kettters den laefden September, door de valfche Maere van de komfte van den Hertog van Alba, met vreefe gevlugt, en de Reliquien van den H. Hermes wederom gevoert naer Audenaerde in het Klooster van Sion, en aldaer geleyd in witte Lynen. De Geusen die daer-en-tuffchen veel Steden van Holland innaemen, en Auriacus [Prins Willem] uyt Brabant gejaegt zynde, heeft Albanus eenigen Steden van Holland en Zeeland ingenomen, als fyn Ampt van Regeringe beklagende.

Ludovicus Requiefcens is op St. Andries avond tot Brusfel voor Gouverneur van het Nederland aenveerd: en op den 2. December 1573. is Duc d'Alba naer Spagnien vertrokken, laetende het Nederland in eenen droeven ftaet.

In't eynde van 't jaer 1574. wierd 'er gecontracteert van Peys (=vrede) te maeken met Auriacus, maer te vergeefs, men hoorde niets voordeelig in Vlaenderen tot het jaer 1576. als wanneer de Spagniaerden uyt gebrek van betaeling ftrydende tegen Louis Requiefcens, fyn tot Aelft gekomen en hebben het felve bynaer verwoest, en stelde geheel het Land in oproer, waer op de Kanoniken van Ronsse bevreeft wesende, deden de Reliquien naer Bergen voeren met alle de koftelyke Ornamenten, het was op eenen Paefchavond; en op den 5 Juli nog eens wedergebroght, zynde geheel het Land wederom in onruffte door de Spagniaerden:

Den 20. September 1576. wierden de felve Spagniaerden befchreven om gedood te worden, daer-en-tuffchen wierd 'er gecontracteert om de felve te bevegten, onder welke gesien wierd Fredericus Perrenot, Baron van Ronffe. Den 8. November van het felve jaer vergaederden de Opper-Heeren van het Land tot Gend, en maekten den Peys met Auriacus.

In 't begin van het jaer 1577. is Don Jan van Ooffenryk tot Luxembourg gekomen tot Regeerder van het Nederland, en den Peys van Gend gefloten zynde, is hy tot Bruffel gearriveert den 1 Mey. Daer naer wierd het Land nog eens getroubeleert met het geld, waer op Don Jan van Ooffenryk vertrok naer Luxembourg, en den Baron van Ronsse wierd naer den voornoemden Don Jan gedeputeert, met den welken hy naer Antwerpen wederkeerde.

Den 7. December 1577. hebben de Orders van het Land, Jan van Ooffenryk gedeclareert als vyand van het Land en Ruineerder van de Republique, fy maekte een nieuw Verbond, eenige van de Calviniften en de andere, maekten ten laesten voor Opper-Gouverneur van het Land Matthias van Ooffenryk en fynen Pedagoge; Auriacus: daer-en-tuffchen belegerden de Opper-orders Namen, en den 31. January wierden die van Don Jan geslaegen, onder welke Belegeraerts gevonden wierd den voorreyden Baron van Ronsse die aldaer Kapiteyn was; binnen het felve jaer, hebben de voorfeyde Orders alle de Catholyke Rechters en Regeerders bedankt en Calvinisten in hunne plaetfen gefelt; in ieder Stad stelden sy 18 Mannen, die aldaer Regeerden, tot Ronsse wierd dit ook in 't werk geleyd en daer wierden 'er ook 18 gefelt, onder

welke wierd gevonden Paulus vanden Hende ook Ketter zynde, en Guillielmus Maes, Greffier.

In't begin van April wierd 'er verklaart dat 'er noch Geeftelyke, nog Wereldlyke, geen verboden woorden mogten spreken of reden bybrengen aengaende den Aerts-Hertog Matthias van fyne Legaeten of Orders, of dat fy met de aldergrooste straffe soudē gepeynigt worden.

Naer dat de voorfeyde 18 Mannen gefelt waeren wierden fy boofer en erger als te vooren op de Geeftelykheyt; waer op het Capittel van Ronffè is vertrokken naer Doornyk, en aldaer hunnen Dienft hebben gedaen in de Parochiale Kerk van St. Quintinus; Laurentius de Waele is alleen van de Geeftelyken hier gebleven, want hy Paftoor was van St. Martens Parochie.

Fenigen tyd daer naer hebben de Opper-orders van het Land op den 24. Mey 1578. door eene Expreffe met eenen gefloten Brief laeten weten en toegestaen aen die van Ronsse, dat fy hunne Stede foude met Vesten omringden als vooren, het welke alle de andere Steden van 't Land ook moeftē doen, die door de Soldaeten gebroken waeren, welke onkosten moeftē gefchieden met de Settingen en Jaergelden. Den 7. July is den voorfeyden Baron van Ronsse die tot Bruffel was met enige Catholyke, door fommige van hunne Medeborgers gevangen geweest en tot Gend in de boeyen gefmeten.

Daer naer heeft Auriacus door alle de Steden van 't Land geboden, dat alle de Paters van de Bedelende Orders, de Paftoors, Raedsheeren, Edelen, Wetten en andere uyt de Steden soudē vertrekken, op poene (=strafbedreiging) van met het Sweert uytgejaegt te worden.

In de maend Auguflus 1573. maekten de Gentenaers wederom eenen oproer als vooren' fy begonnen nog eens de Kerken te berooven, en jaegden al het Geeftelyk uyt de Stad, naemen de Calvinisten wederom aen.

Wynigen tyd daer naer naamen fy door geveynftheyt diverfche Steden van Vlaenderen in, tot Ronffè toe, fy veranderden ook alle de Magiftraeten naer Ronsse, wierd 'er eenen Commiffaris gefonden om een nieuw Magiftraet te kiezen, den welken voor Borgermeester ftelde fekeren Gillis Bruneel; Schepenen Paulus vanden Hende, Hubertus Bufkens, Joannes vanden Daele, Joannes Huvyne en Daniël Bruggeman, die met de Keters deden; fekeren Nicolaes de Steur, Edelman van Audenaerde, die ook eenen Ketter was, hadde het beftier over defe, door het toedoen, van de Gentenaers, Jacobus vanden Haegen was Onder-Bailliuw en Jacobus Maheux Meyer, de welke ook naervolgden Guillielmus Maes, Greffier van het voorfeyde Ronffè.

Den 16. December 1578. maekten de Gentenaers met Auriacus [Latijnse naam voor Prins Willem van Oranje] een verbond; en verfcheyde Catholyke Kerken van de Calviniftische, door welke Tranfactie de Gentenaers wederom den 9. Meert 1579 alles verdervende, de Catholyke hebben weg gejaegt; tot Ronsse is nog gebleven den Paftoor van St. Martens, tot dat Daniël Bruggeman Schepen, ook met de Keters doende, op H. Sacramens-dag 1579 den voorfeiden Paftoor heeft weg gejaegt met eenige van fyn Parochiaenen fy plunderden geheel fyn Huys als ook geheel de Kerk, gelyk het blykt uyt den Brief en Gefchrifte van den Heer Francisçus Roose, Procureur Generael van den Raede van Vlaenderen in 't jaer 1586. vernemende het gene binnen de Stede van Ronsse gefchied was.

Naer de Keters en Beeldformers met die van Ronsse de Catholyke verjaegt hadden, hebben fy de Collegiale Kerk omringelt, en die genomen met de twee

Parochie Kerken, en voor ieder deure van de Kerken Bolwerken gemaekt op de wyfe van Stads Torens of Forten, als ook van de felve woonfteden gemaekt, naer dat fy de felve berooft hadden. Joannes Maes, Meyer en den Broeder van den Greffier, deden eenen Hoven maeken in den grooten Koor om aldaer Brood te bakken, de andere maekten eenige Hovens in den Krogt, waer in fy stookten onder en boven vuer; fy distruueerden de Daken van de Parochie Kerken, en handelden de Kerken als wilde Kettters, alles te niet doende; daer waeren van alle geslagten van Geufen binnen Ronsse.

Ronse door de Malcontenten ingenomen.

In Ronse verging het echter anders (dan in Audenaarde). Daar gelukten zij (de Spaanse Malcontenten) erin de stad binnen te dringen en zaaiden dood en vernieling.

Het werd een vreselijke dag voor die stad; vierhonderd inwoners werden vermoord en een tachtigtal huizen gingen in de vlammen op. Daarover legden de schepenen van Ronse te Oudenaarde een verklaring onder eed af:

«Wy Scepenen ende Raedt der stede van Audenaerde, saluut!

Met kennesse der waerheyd, doen te wetene, hoe dat voor ons commen ende ghecompareert zyn date deser in propere persoenen, Remeux Van den Hende, Jan Van den Daele, Clays Pasmann ende Querin De Bisschop, Scepenen der stede van Ronsse, hier voormaels gheweest hebbende, de welcke, comparanten respectivelyck verclaerst hebben by eede, hemlieden kennelick zynde dat int jaer XVcLXXIX den VIIIen Augusti, (8 aug. 1579) de stede van Ronsse by de malcontenten inneghenomen, gheplundert ende beroeft was, waer het dan, onder kinderen, vrouwen ende mans, wel ghebleven zyn vermoert, bet dan vier hondert persoenen, ende groote partijen van huusen, liggende int circuit van Ronsse, wel tot tachentich verbrant zyn gheweest.»

(Overgenomen uit: "Audenaerdsche Mengelingen").

Binnen den felven tyd 1580. wierd gedémoulieert door eenen fekeren Joannes Canborre, ook Ketter zynde, de Kapelle van O. L. Vrouwe op den Kapellen-dries: in den achtfte Eeuwe gefondeert van fekeren Kapellaen van. St. Hermes Kerk, op den Titel B.M. Simphonie; hy hadde de felve ook gefondeert met den laft, van alle weken te lesen eene Miffe in de voorfeyde Kapelle: welken voorfeyden Ketter, van het hout en de steenen gernaekt heeft fyn Huys ontrent den Kapellen-dries. Van defe Kapelle siet men nog de oude fundamenten alwaer fy geftaen heeft.

In't jaer 1582 wierd Audenaerde door Alexander, Gouverneur van het Nederland met geweld ingenomen, en den 9. july van het felve jaer nog eens hernomen, daer wierden eenige Compagnien van het felve Volk naer Ronffe gefonden, de welke het felve ook innemende, alle de Vesten tot op den grond hebben gedemoulieert en geëffent, foo dat 'er maer over en bleef de Poort naeft den kant van Doornyk, die ten laesten door den Blixem in de maend van Junius 1693. bynaer geheel is te niet gedaen, maer 1693., Forten voor de Kerken fyn blyven staen, fonder dat fy de felve hebben befchaedigt of gedemoulieert,

In't felve jaer 1582. was het onmogelyk van het Magifiraet van Ronsse te konnen hun Officie doen, om de menigte Geusen die aldaer waeren loopende, waer op den Raed van Audenaeren heeft toegeftaen, dat fy de Justitie tot Audenaerde fouden doen, alwaer eenige Opper-heeren hun hebben geadreffeert, en aldaer eenigen tyd hebben gewoont: ten laefden in't eynde van 't jaer 1583. begonft men alhier tot Ronffe eenige hersteltenisse te gevoelen; en den seer Edelen Joannes de Gendt tot Onder-Bailliuw

aengefelt zynde van het Kapittel, het welke nog tot Doornyk woonde, door den troubelen tyd vertrokken zynde, heeft eenen Pastoor verfogt, de welke hebben gefonden fekeren Adrianus Moerman, een Godvrugtig Man, Monik zynde: den troubelen tyd wat gefilt zynde, is de Geeftelykheyd met het Kapittel van St. Hermes, van Doornyk naer Ronsse wedergekomen, en hebben hunnen Dienst in hunne Kerk wederom gedaen: en den voorfeyden Deken Duyfkens, heeft het Kapittel grooten Dienft betoont door fyne Giften, de Parochiaenen van St. Martens en St. Pieters hebben hun Kerken met ftrooy gedekt; en een Weynig hermaekt, tot dat 'er eenig geld vergaederd was.

In 't jaer 1585. in de maand van Junius, hebben twee Ronffche met acht of negen andere in de Boffchen hier ontrent geloopen, de menfchen aentaftende als voores fy hebben ook gedood den Sone van fekeren Joannes de Mey, ten laeften heeft Joannes de Gendt, Onder-Bailliuw, hun achtervolgt, vergaederd hebbende wel 300 Boeren, de welke een of twee hebben gedood, en vier gevangen, waer van twee tot Audenaerde zyn verbrand geweest, en de andere twee wierden naer Doornyk geleyd, door het gebied van fekere Edele Matrone de Croyfelles, Mevrouw van Amougies, en hebben Remies gekregen. Ten felven tyde hebben de Heeren van Gend, befchreven al de Kerken die berooft waeren van Goud, Silver en Metael, van welk Metael fy veel Kanon gegoten hadden, en hebben naer Ronffe eenen Kapiteyn gesonden, genoemd Rokelfin, met eenige Soldaeten, den welken het Metael aen de dry Kerken heeft gebrogt, en aen het Magiftraet in bewaereniffe gegeven. Onder welk Metael gevonden wierd, de fchoone en koftelyke Doop-vonte van St. Martens Parochie. Het felve Metael weegde 5286. ponden, de Schepenen hebben dan het voorfeyde Metael geleverd en verkogt aen eenen Koopman tot Condé. Auriacus is op den laeften July wederom binnen Gend gekomen, om de nieuwe tumulten ze beletten, het welke de Geulen hoorende, tragtede de Stad te omringden om hem te vangen, maer hem niet kennende vinden, fyn naer Ronffe gekomen en hebben het felve ftormderhand genomen, en den Heer de Manin, Opperhoofd van de Soldaeten, heeft met fyn Troupen daer eenen kleynen tyd vertoeft. De Borgers van Ronffe waekten dag en nacht, als in de besloten Steden van het Land: tot Audenaerde en Gend hielden de Borgers ook wacht, om de Geusen te verjaegen, waer door men bevryd wierd van alle de voorfeyde boefe Geusen.

In 't jaer 1588. heeft Philippus den II. aen het Magiftraet van Ronsse toegestaen, dat fy een hoofd-geld fouden stellen op het Bier, en op de andere Stads of Lands- Rechten, tot dat 'er vergadert foude fyn geweene 8000 fomme van 8000. Guldens voor den tyd van fes jaeren, waer mede beyde de Parochie Kerken fyn in staet gestelt geweest.

In 't jaer 1594. op den H. Dryvuldigheyd dag, werende de Kermis van Ronffe, heeft fekeren Nicolaes de Steur, Bailliuw van Ronffe, geboortig van Audenaerde, voor het Hofpitael gebrogt, de Roede van de Vryheyd in de Proceffle, en dat den Prior Generael t'fyne laffe geageert heeft, en een groot Proces ontftaen is, tot solutien gediend den 28. November 1597.

Pieter Giffène, was Bailliuw van de Collegiale van St. Hermes te Ronffe, in het felve jaer 1594.

**5. Uittreksel uit het kostbare, uitnemend goed gedocumenteerd boek van
Joh. Decavele:
De dageraad van de Reformatie in Vlaanderen**

In het gebied Oudenaarde-Ronse verschoof het zwaartepunt zich geleidelijk van het platteland naar de stad. In toenemende mate kwam de leiding van de reformatorische beweging in handen van de stedelijke burgerij. Vooral een aantal onderwijzers traden hierbij sterk op de voorgrond. Van hen ging voortaan, en wel gedurende heel de zestiende eeuw, een krachtige stimulans uit.

De figuur van de Ronsense onderwijzer meester Jan de Zuttere werd reeds belicht in verband met een ketters rederijkersspel (Zie Joh. Decavele; *De eerste protestanten in de Lage Landen. Geloof en heldenmoed*). Naast hem zal de schoolmeester Hermes Bacquereel een niet onaanzienlijke invloed hebben gehad, temeer daar hij, als zoon van een schepen, tot de hogere maatschappelijke kringen zal hebben behoord? Sinds 1533 had hij universitair onderwijs genoten in Leuven en zich nadien vermoedelijk toegelegd op de opvoeding van de jeugd in zijn geboortestad. Blijkens de banvloek die in 1558 door de Raad van Vlaanderen tegen hem uitgesproken werd, vertrok hij omstreeks 1548 naar het buitenland. Reeds van bij de stichting van de Nederduitse Vluchtelingenkerk in 1550 was hij in Londen ouderling en schoolmeester. Na de troonsbestijging van Mary Tudor werd hij één der leidende figuren van de Emdense kerkeraad. Hij verleende hulp aan zijn uitgeweken landgenoten te Aken, Worms en Frankfort, kwam te Antwerpen bemiddelen in de zaak Adriaan van Haemstede, en werd vóór 1566 tot predikant beroepen te Jemgum in Oost-Friesland. Door de Emdense kerkeraad tijdens het Wonderjaar naar de Nederlanden gestuurd, werd hij één van de meest op de voorgrond tredende predikanten in zijn geboortestad Ronse. Maar bij het inzetten van de repressie trok hij opnieuw naar Engeland, waar hij omstreeks 1582 overleed. (...)

Naast de onderwijzers, wier betekenis voor de doorbraak van de nieuwe geest bij de jeugd en bij het gewone volk niet mag onderschat worden, bekenden nog verscheidene andere leden van de burgerij zich tot de hervorming. Met die schoolmeesters lebben zij gezorgd voor een continuïteit in de reformatorische beweging te Oudenaarde en te Ronse. Men kan moeilijk beweren dat ze altijd „heldhaftige" belijders zijn geweest, tenminste zolang ze het besef hadden dat ze hierdoor hun bezittingen of zelfs hun leven op het spel moesten zetten. Ze zijn nochtans veelal in stilte trouw gebleven aan hun éénmaal gemaakte keuze en hebben in hun omgeving een klimaat tot stand gebracht waarin, bij het opschorten van de vervolgingen, de nieuwe religie verbazend snel tot ontplooiing kon komen. Voor enkelen onder hen kunnen we dit proces volgen gedurende een periode van meer dan twintig jaar.

Zo was door de lakenondernemer Pauwels Tophuve uit Ronse, die in de jaren veertig in zijn geboortestad de eerste geheime Bijbellezingen organiseerde. Hij was vermoedelijk de zoon of de kleinzoon van de Pieter Tophuve die tussen 1494 en 1503 ononderbroken schepen was geweest.

Pauwels was in het Wonderjaar reeds gestorven, maar zijn weduwe nam actief deel aan de godsdienststroebelen in Ronse, reden waarom ze nadien door de Raad van Beroerten verbannen werd verklaard. Op de vergaderingen bij Tophuve omstreeks

1543 was o.m. de gezaghebbende Willem Bruneel tegenwoordig, die van 1560 tot 1562 schepen zou worden van Ronse.

Verder zag men daar Jacob Bellins. Deze werd acht jaar later, namelijk op 14 november 1551 door de inquisiteur als ketter geëxcommuniceerd. Hij verbleef toen echter reeds in Londen, als lid van de Nederduitse Vluchtelingenkerk. In 1555 kreeg hij het burgerrecht te Emden. Enkele van zijn in Ronse achtergebleven verwanten sloten zich in 1566 aan bij de nieuwe religie. (...)

Ook te Ronse was er een chirurgijn betrokken bij relletjes omwille van de kettervervolging. Op 46 december 1553 was er in die stad een speciale wacht uitgezet op verzoek van Pieter Titelmans. **Pauwels van Hauwaert**, een van de wachters, had in het bijzijn van zijn gezellen tot de baljuw gezegd dat hij er niet aan dacht aan enig verzoek van de inquisiteur gevolg te geven. Toen in het daardoor ontstane gewoel de baljuw trachtte Pauwels van Hauwaert te arresteren onder verdenking van heresie, werd deze laatste met geweld ontzet door zijn broer, de chirurgijn meester Hermes van Hauwaert. Om die reden woog ook op de arts de verdenking van ketterij. Na de troebelen van 1566 werd **Gillis van Hauwaert**, eveneens chirurgijn te Ronse en vermoedelijk de zoon van Hermes, om zijn ketterse activiteit verbannen verklaard.

Dit overzicht toont aan dat enkele leidende figuren van het Wonderjaar zijn voortgekomen uit een reformatorische beweging die in Ronse en Oudenaarde al in de jaren veertig gestalte had gekregen en gedurende al die jaren een continu verloop had gekend. Ook zij die in de uitwijking het enige middel zagen om hun geloof ongestoord te belijden hebben hier indirect op ingespeeld, en wel langs hun brieven, wellicht ook langs de literatuur die ze hun verwanten lieten toekomen. Dit gebeurde door verbindingsmannen als Arent Latau uit Ronse, die in juli 1556 te Aalst ingerekend werd met een pak brieven uit Emden bestemd voor Ronse. En hoe dikwijls zijn andere boden over en weer gereisd zonder dat ze door de overheid opgemerkt werden?

* *

*

De uitwijking was reeds in 1544 begonnen. Negenentwintig verdachten uit het Scheldegebied waren tijdens de razzia in december van dat jaar spoorloos; tegen achttien werd later door de Raad van Vlaanderen de banvloek uitgesproken. Waarschijnlijk zijn ze allen, zoals in het vonnis van Pieter Peyte uitdrukkelijk wordt vermeld, meegegaan met Jan Utenhove „naer Duutsche landen'.

In Ronse begon de emigratie in 1548. Tot de eerste leden van de Nederduitse Vluchtelingenkerk in Londen in 1550 behoorden minstens zeventien inwoners van Ronse en Oudenaarde, terwijl we over de namen beschikken van achtendertig personen uit die steden die zich tussen 1555 en 1565 naar Emden begaven. Enkele markante persoonlijkheden dienen hier nader te worden belicht.

De invloedrijke lakenhandelaar **Jan Celosse** uit Ronse was sinds 1558 diaken voor de vluchtelingen te Emden, evenals de Ronsense lakenondernemer meester Jacob Payen en later Hans (N)Oorman. Bartholomeus Huusman uit Ronse vestigde zich, na sinds 1550 lid te zijn geweest van de Londense Vluchtelingenkerk, in 1554 als boekhandelaar in Emden 331 en werd een invloedrijk lid van de kerkeraad. In 1560-1561 was hij diaken van de Vluchtelingenkerk te Londen, maar wegens moeilijkheden met de predikant Godfried van Wingen ging hij later naar de Engelse staatskerk over. Jan van den Hende, zoon van de Ronsense schepen Jan vertrok in 1556 naar Emden. Jan van den Hende „Panchien", dus vermoedelijk de ex-schepen, was in 1566 betrokken bij de troebelen en werd daarom verbannen verklaard

Vanaf omstreeks 1562 begon *de inquisiteur* zich ernstig zorgen te maken over de omvang van de ketterij in de stad die hij zowat als zijn „thuis” beschouwde. Hij diende op te treden tegen de boekhandelaar Willem Pyn die goede zaken scheen te doen met verdachte geschriften. Op 8 juni kwam hij te weten dat Loys **Hughe**, die tussen 1552 en 1560 ononderbroken te Ronse het schepenambacht had bekleed, met zijn echtgenote in alle stilte de wijk had genomen. Intussen organiseerde de militante Calvinist Joris Duite uit Hondschoote — hij was reeds in 1546 om zijn ketterse overtuiging berecht in zijn geboortestad — conventikels te Ronse. De grote vergadering der Ronsense nieuwgezinden op Palmzondag 1564, en de geplande opvoering van een kettters rederijkersspel door *Laus Deo*, zetten er de inquisiteur in november toe aan, een „generale inquisitie” te houden, „wel van node zynde midts zeer grote infectie”. Hij heeft er van afgezien, naar radicale middelen te grijpen ter bestrijding van de ketterij. Alle personen tegen wie hij toen informatie heeft ingewonnen behoorden nochtans tot de harde Calvinistische kern, wat twee jaar later duidelijk werd toen uit hun midden de vurigste voorstanders van de nieuwe religie opstonden.

Gillis Hannynck, verdacht in 1564, stierf omwille van de rol die hij in 1566 speelde, op 11 juni 1570 de vuurdood te Ronse, drie weken nadat zijn zoon **Jan** om dezelfde reden onthoofd was.

6. Uit het Martelarenboek van Adriaan van Haemstede

Joos de Creul

JAAR 1565.

Te Ronse, in Vlaanderen, waren voor vele jaren enige mannen, die, door de prediking van de geestelijke van Ronse, die later de geloofsrechter van Vlaanderen en een groot vervolger der waarheid werd, lust vonden in het goddelijke woord, waardoor het vuur der waarheid te Ronse en omstreken zeer ontvonkte.

Onder anderen bevond zich daar een goed en eenvoudig man, Joos de Creul genaamd, geboren te Ronse, die de bijgelovigheden van het pausdom zocht aan het licht te brengen, en de leer van het Evangelie naar zijn geringe kennis trachtte te bevorderen. Om deze reden werd deze aanhanger van de waarheid te Ronse gevangen genomen; maar, daar hij uit vrees voor de dood door de geestelijken zover werd gebracht de waarheid te verloochenen, ontsloeg men hem uit de gevangenis. Toen hij in vrijheid gesteld was, vatte hij het voornemen op, de Heere geheel na te volgen, zijn woonplaats te verlaten, en elders, waar de godsdienst vrij was, te gaan wonen.

Na zekere tijd vertrok hij aldus uit Ronse, bezocht de christelijke gemeenten in Duitsland, Engeland en Oost-Friesland, en kwam eindelijk te Embden, waar hij enige tijd woonde. Maar, daar hij wegens zekere zaken in het jaar 1565 te Ronse gekomen was, geschiedde het, dat hij daar door het wonderbare bestuur van God weer gevangen genomen werd. Ziet broeders, aldus weet God door zekere middelen tot het kruis te roepen hen, die hij van eeuwigheid daartoe verkoren heeft. Laat ons daarom altijd vrijmoedig in de waarheid vooruitgaan, als die weten, dat wij de grenzen die God gesteld heeft, niet zullen overschrijden.

Toen nu de vijanden der waarheid en inzonderheid de geloofsrechter en priesters te Ronse de gevangenneming van deze man vernomen hadden waren zij zeer verblijd en kwamen herhaaldelijk bij hem, om hem aangaande zijn geloof te ondervragen.

Vooreerst vroegen zij hem, of hij in Duitsland en Engeland geweest was, en welke godsdienst daar beleden werd, en op welke wijze men daar leefde.

Joos antwoordde daarop, *dat hij in Engeland en Duitsland geweest was, de christelijke gemeenten daar bezocht, daar de waarheid gehoord en de vruchten van de ware godsdienst aanschouwd had.*

Daarna vroegen zij hem, of hij daar niemand kende, die van Vlaanderen vandaan was, en of hij niemand kon aanwijzen, die dit geloof omhelsde.

Joos antwoordde, *dat hij niemand wilde verraden, omdat dit tegen de liefde streed.*

Inzonderheid ondervroegen zij hem geruime tijd en uitvoerig aangaande het avondmaal, waarover zij dikwerf langdurige twistgesprekken met hem hielden, die te uitvoerig zijn om te worden meegedeeld. Wie zou al hun lasteringen kunnen meedelen, die zij jegens de gevangene uitbraakten? Doch Joos weerstond hen allen met Gods Woord, en bleef volharden in de waarheid; want de Heere gaf Zin knecht moed en wijsheid, welke zij niet konden tegenstaan. Gedurende zijn gevangenschap schreef hij een uitvoerige brief aan de christelijke broeders te Ronse, die wij, om het verhaal te bekorten, niet zullen meedelen.

Toen nu deze getuige van Christus in de belijdenis van zijn geloof volhardde, werd hij

op de 10e Februari 1565 voor de rechtbank van Ronse gebracht, waar de schout hem ter dood veroordeelde. Nadat de martelaar de beschuldiging en de eis van de schout vernomen had, volhardde hij vrijmoedig in zijn zaak, ja in de zaak van de Zoon Gods, en betuigde, dat hij zijn leven voor de naam van Christus graag overgaf in de dood.

Terstond daarna veroordeelde hem, volgens de eis van de schout, de beambte van Ronse om met het zwaard te worden gedood. Toen de lijder zijn vonnis vernam, dankte hij de heren daarvoor.

Terwijl hij naar de strafplaats geleid werd. zong hij de 84ste Psalm: "*Hoe lieflijk zijn uw tempelwoonsteden*", enz. Met een verheugd gelaat kwam hij daar aan, viel terstond op zijn knieën, riep de Heere vurig aan, en loofde en dankte Hem, dat Hij hem had uitverkoren om een getuige Zijner waarheid te zijn. Daarna verlangde hij van het volk, dat daar tegenwoordig was, eenmaal voor hem, terwijl hij nog leefde, te bidden; wat zij ook deden. Toen hij met het volk had gebeden, bad hij ten laatste ook voor zijn vijanden. Vervolgens zei hij met luider stem: "*O Vader, aan U beveel ik mijn ziel!*" waarop de beul hem terstond het hoofd afsloeg. Aldus ontsliep deze martelaar in de Heere, ten dag en jare bovengenoemd.

Gillis Annike, (of Hannijnck

Jan Annike

en Louis Meulen

JAAR 1568.

Daar de vervolging, het moorden en verbranden door de vijanden van het heilige Evangelie hoe langer hoe heviger werden tegen de vrome christenen, die het teken van het Beest niet wilden ontvangen, in Brabant, Vlaanderen en vooral in de Nederlanden, geschiedde het dat Gillis Annike, met Jan Annike, zijn zoon, van Ronse uit Vlaanderen vluchtten naar Embden, in Oost-Friesland, en wel omdat zij de grote en zware vervolging zagen, die hen dagelijks overkwam, en aangezien zij hun vrouwen te Ronse gelaten hadden, daar zij in de grootste haast moesten vluchten, keerden zij in het jaar onzes Heeren 1568 naar Vlaanderen terug, om ze te halen.

En, aangezien de tirannie en verraderij onder de regering van de hertog van Alva en zijn Spanjaarden in die tijd zeer groot en wreed was, durfden zij zich niet bekend maken, toen zij te Ronse kwamen; maar gingen des avonds naar de woning van een broeder, Louis Meulen genaamd, en verlieten hun eigen woning. En, aangezien niemand de hand des Heeren kan ontlopen, en aan ieder de grens gesteld is, die hij niet kan overschrijden, geschiedde het, dat de vijanden, der waarheid in die nacht met geweld en macht op de been waren, om de beklagenswaardige lammeren van Christus overal te zoeken en te verstoren, dorstig als zij waren naar het onschuldig bloed. Van de tegenwoordigheid dezer beide mannen wisten zij niet; maar, toen zij voorbij het huis gingen, waar zij gelogeed waren, zagen zij daar licht. Daar de bloeddorstige tirannen vermoedden, dat zij daar vinden zouden, wat zij zochten, sloegen zij met geweld de deur van het huis open, namen Gillis en Jan, zijn zoon, gevangen en Louis, de broeder, bij wie zij hun intrek genomen hadden.

Aangezien nu deze mannen door de Heere beschikt waren om getuigen te zijn van Zijn Zoon Jezus Christus, zo geschiedde het, nadat zij geruime tijd in een zeer onaangename kerker hadden gevangen gezeten, dat zij eindelijk het doodsvonniss van

de overheid ontvingen, en als hardnekkige kettters veroordeeld werden om te sterven. Gillis was van hen de eerste, die de bittere lijdenskelk moest drinken, nadat reeds verscheidene doodvonnissen over hen waren uitgesproken.

Toen Gillis door de gerechtsdienaren uit de gevangenis gebracht werd naar de plaats, waar zij zouden sterven, wilden de priesters hem een afgod in de handen stoppen. Doch Gillis verzette zich krachtig daartegen, en zei tot de priesters die bij hem stonden, dat hij alleen geloofde in een God, Die hemel en aarde geschapen heeft. De vijanden der waarheid dit horende, lieten hem een bal in de mond steken, opdat hij Gods heerlijkheid niet meer zou verkondigen, en brachten hem aldus naar de plaats, waar hij zou worden verbrand. En aldus ontsliep hij met volharding in de Heere.

Daarna brachten de gerechtsdienaren uit de gevangenis **Jan**, zijn zoon, en leidden hem naar de plaats, waar hij zou worden opgeofferd. Daar hij een jongeling was, begaafd met bijzondere vrijmoedigheid en standvastigheid in de Heere, riep hij tot zich zekere Jan de Camper, die hem het eerst had gegrepen, toen hij gevangen genomen werd, en zei tot hem, dat hij hem graag de schuld van zijn dood vergaf, en, nadat hij door de scherprechter was onthoofd, ontsliep hij standvastig in de Heere.

En, aangezien **Louis Meulen** christelijke liefde en barmhartigheid aan deze vrome getuigen van Christus bewezen had door hen thuisvesten, volgens de leer van de heilige Apostel Paulus, moest hij ook naar het wrede vonnis van de rechtbank van het geloof, door het zwaard worden gedood, wat hij graag onderging, om de naam van Christus, en hij ontsliep alzo met zijn medebroeders in de Heere, in het jaar onzes Heeren 1568.

Lowysken Kijckenpoost

JAAR 1568.

Lowysken, Kijckenpoost, (Loyze Kijkempoost) weduwe van **Hugo Moyart** geboren te Ronse, was omtrent zestig jaren oud en een zeer deugdzaame en Godzalige vrouw. Door de overheid van Ronse werd zij, in het jaar van onze enige Verlosser en Zaligmaker Jezus Christus 1568, gevangen genomen, omdat zij en haar kinderen in het jaar 1560 toegestaan hadden, dat een bedienaar van het Goddelijke Woord in haar schuur predikte. En, aangezien er geen waar geloof kan bestaan zonder vrucht, zoals de heilige Schrift leert, was zij vooral in haar tijd met vele deugden versierd.

Immers, als andere lieden gastmalen aanrichtten voor hun vrienden of rijken, noodde zij de armen en behoeftigen, die haar niets konden vergelden, zoals Christus leerde. Nadat zij omtrent zeven maanden gevangen gezeten had, werd zij door de overheid veroordeeld om de 29^e juli met het zwaard te worden gedood.

Toen het doodvonnis over haar was uitgesproken, kwam de pastoor van St. Martenskerk, heer Willem genaamd, tot haar in de gevangenis, die dacht, dat zij bij hem zou biechten. Doch Lowysken, die zeer begaafd was met de geest des verstands en der vrijmoedigheid, sprak hem zeer vriendelijk en al lachende met zulke roerende woorden toe, dat hij bitter begon te wenen, en haar nauwelijks enige woorden kon toespreken. Hij vertrok aldus wenende uit de gevangenis, en zei, dat hij gekomen was om haar te troosten; "maar," zei hij, "gij mag dit mij wel doen."

Daarna bezocht haar dienstbode haar, over wie zij tante was. Deze nam onder bittere tranen afscheid van haar, en vermaande haar, tot lijdzaamheid en standvastigheid in de Heere. Zij antwoordde de dienstbode, dat zij zeer bereid was om te sterven, en verlangde dat zij haar kinderen zou vermanen, wanneer zij die in Engeland vinden zou

en alles aan hen te doen, aangezien deze daar ook verstrooid waren wegens de belijdenis der waarheid.

Daarna werd Lowysken uit de gevangenis gehaald en naar de plaats geleid, waar zij als een slachtlam van Christus zou worden opgeofferd. Zeer blijmoedig vertoonde zij zich aan het volk, en werd alzo met het zwaard gedood. Zij ontsliep standvastig in de Heere op de 29e juli in het jaar onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus 1568.

Daar God de almachtige Heere wonderbaar is in Zijn werken en onnaspeurlijk in Zijn oordelen, geschiedde het in die tijd te Ronse, dat een zwangere vrouw, van welke Lowysken de tante was, in barensood verkeerde, toen zij de rouwklok hoorde luiden over haar tante, als deze de dood nabij was. Zij verkeerde in die nood drie achtereenvolgende weken, zodat de vrucht in haar lichaam dag en nacht heen en weer schoot als een weversspoel; en, toen na drie weken het kind dood ter wereld kwam, had dit een houw in de nek, en was het hoofd bijna van de romp gescheiden.

In waarheid kan men hieruit opmerken en besluiten, dat de bloeddorstige en wrede tirannen waarlijk een oorzaak geweest zijn van de dood van dit onschuldige kind, wegens welke verschrikkelijke geschiedenis en geboorte zij de genoemde pastoor lieten roepen. Toen deze dit onbegrijpelijke werk des Heeren zag, verschrikte hij daardoor zo hevig, dat hij in onmacht viel, en daarna geen gezond uur meer had.

Hierin zien wij nu, christelijke lezer, dat niemand Gods rechtvaardige hand kan ontlopen, die over het verborgene van de mens kan oordelen, hen zonden hun voor ogen stellen en een iegelijk vergelden naar zijn werken.

Uit de lijst van bannelingen (zie slot van deze brochure) blijkt dat kinderen van Loyze tot 1570 inwoonden bij de gebroeders Pierre en Martin Moyaart. Deze kunnen hun ooms of broers geweest zijn.

Gerard Moyart en Pieter de Meulen

JAAR 1570.

Gerard Moyart, (Mooyart, Meyart) geboren te Ronse, werd om de getuigenis van Jezus Christus te Oudenaarde gevangen genomen, en zo wreed behandeld, dat zij hem zelfs zijn nooddrift van spijs en drank (die immers aan onredelijke schepselen niet geweigerd wordt) onttrokken. Niettegenstaande dit alles, was hij door Gods genade zo tevreden in zijn gevangenschap, dat hij onbewegelijk bleef in de waarheid van het Evangelie, zoals men uit zijn brief, die hier volgt, kan bemerken.

"Lieve broeders en zusters, aan u geliefden bericht ik bovenal, dat ik tot heden toe, door 's Heeren kracht, in mijn gevangenschap welgemoed ben, zo zelfs dat de dagen in de gevangenis mij niet verdrietig zijn geweest, en het mij is, alsof ik niet gevangen ben, en vertrouw, dat ik, door de barmhartigheid Gods, volstandig blijven zal tot het einde toe. Met groot geduld neem ik ook deze kastijding van de Heere aan, en twijfel niet, of zij zal mij tot mijn nut dienen. Ook heb ik Hem gebeden uit de grond van mijn hart dat Hij mij al mijn vroegere verborgen en openbare zonden wil vergeven, zoals Hij zich over mij eindelijk ontfermd heeft; want mijn smeken is tot Zijn oren gekomen, zodat ik niet twijfel, hetzij ik leef of sterf, dat ik altijd des Heeren ben. Al moet ik ook mijn leven in dit jammerdal verliezen, zo ben ik nochtans verzekerd, dat ik het hiernamaals boven in het rijk van mijn hemelse Vader zal terugvinden.

Och, lieve broeders, ik wenste, dat ik u schrijven kon, hoezeer ik in de Heere getroost ben, Die Zijn kinderen bewaart in gevangenissen, pijnigingen, ja, in het water en in het vuur, zodat de vlammen hen niet beschadigen, noch enigermate scheiden van de liefde Gods, die in Christus Jezus is.

En, nu mijn lieve broeders en zusters, ik neem afscheid. Het koninkrijk der hemelen wordt geweld aangedaan, en de geweldigers moeten het innemen, waarnaar ik van ganser harte verlang, en hoop weldra, door de kracht des Heilige Geestes, tot mijn God te gaan; want ik zie, dat de tijd van mijn verlossing nabij is, en dat ik de Heere mijn offerande naar Zijn wil brengen zal. Hiermee neem ik, mijn lieve broeders en zusters, mijn laatste afscheid, totdat wij volmaakt hierboven in het huis des Heeren tot in eeuwigheid elkaar zullen aanschouwen.”

Toen hij nu langer dan acht maanden had gevangen gezeten, en vele aanvallen van de vijanden der waarheid had verduurd, liet men zijn vonnis van Brussel halen, wat inhield, dat men hem als een ketter levend moest verbranden.

Op dezelfde wijze werd ook **Pieter de Meulen, te Lopigem geboren**, nadat hij eenentwintig maanden had gevangen gezeten, met bovengenoemde Gerard Moyart, op dezelfde dag aan de Heere in de vlammen opgeofferd. Aldus eindigden deze beide vrome getuigen, onder aanroeping van de naam des Heeren, hun leven te Pamele, op de 11e April 1570.

Hans Tierens

JAAR 1571.

Daar de Heilige Geest zegt door de mond van de Apostel Paulus, dat men geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis moet hebben, maar die liever bestraffen, zo was er, in het jaar onzes Heeren 1571, te Ronse een vroom man, Hans Tierens genaamd, die door de Heilige Geest was verlicht in de zaligmakende kennis van het heilige Evangelie. Hij nam zich voor een nonnenbroeder van Gent, die daar voor enige tijd gekomen was om te prediken, te bestraffen, en zijn gruwelijke duisterheid en dwaling voor ogen te stellen, waarmee hij het arme volk verleidde. Toen dit had plaats gehad, kon de priester dit niet goed verdragen, zodat Hans zich zekere tijd te Ronse moest verbergen, uit vrees, aangezien de genoemde priester hem had aangeklaagd, van in de handen der overheid te vallen.

Maar, daar God hem niet alleen had geroepen en uitverkoren om in Hem te geloven, maar ook voor Zijn heilige Naam te lijden, geschiedde het, dat Hans in zekere donkere avond uitging om zijn medebroeders en zusters te bezoeken, ze in de drukkende vervolging te troosten, en tot volharding in het ware geloof te vermanen. Onderweg ontmoette hem een beambte van die plaats, die zijn uiterste best deed om hem gevangen te nemen. Terwijl Hans de beambte zocht te ontlopen, zond deze een grote hond, die hij bij zich had, op hem af. Deze greep hem, en alzo werd hij gevangen genomen, en naar de algemene gevangenis van Ronse gebracht. Hij werd daar geweldig aangevallen door de geloofsrechter en verscheidene priesters, die niets anders zochten dan hem van Christus, de Vorst des levens, af te trekken, en geheel van zijn zaligheid te beroven. Doch de Heere sterkte hem derwijze, dat hij zich mannelijk tegen hen verdedigde, zodat zij hem niet konden weerstaan. En, daar zij de waarheid niet konden verdragen, die hen, wegens hun verschrikkelijke afgoderij en zonden, door deze vrome man bestrafte, daagde de overheid, op aanblazen van de

geloofsrechter, hem voor de vierschaar, nadat hij reeds zeven weken had gevangen gezeten. Daar ontving hij het vonnis om levend te worden verbrand.

Aangaande dit vonnis verdedigde hij zich zeer vrijmoedig voor de overheid, en vermaande hen allen met het Woord des Heeren, om over zulk een lichtvaardig oordeel berouw en leedwezen te gevoelen, opdat zij niet spoedig in het oordeel des Heeren zouden vallen. Maar, aangezien de woorden van de vrome man hard vielen in de oren der tirannen, lieten zij hem door hun gerechtsdienaren de mond met een bal stoppen, op een wagen plaatsen, en naar de plaats brengen, waar hij als een lam zou worden geofferd.

Op de weg velen van zijn broeders en vrienden ziende, knikte hij hen zeer vriendelijk toe en groette hen. Toen hij de helft van de weg had afgelegd, viel de bal hem uit de mond, en riep hij het volk zeer vrijmoedig toe, dat hij zeer goed te moede was, om wegens de Naam van Jezus Christus te lijden. Toen de gerechtsdienaren dit echter zagen, staken zij hem de bal terstond weer in de mond. Aan de strafplaats gekomen, viel de bal andermaal uit de mond, en begon hij een psalm te zingen. Doch de dienaar van de geloofsrechter belette hem dit, en riep op wrede wijze, dat men hem de bal weer in de mond zou steken, en terstond het vuur doen ontbranden.

Eindelijk gelukte het deze wrede tirannen hun voornemen ten uitvoer te brengen, en ze lieten de vrome getuige van Christus in de vlammen omkomen. Hij ontsliep alzo vrijmoedig in de Heere in Februari 1571.

In het jaar 1568 werden geëxecuteerd:

- JACOBUS VERPOORT van Ronsse, opgehangen den zelveu dito.
- JOORIS VAN OPSTALLE, inwoonder van den Eyndries, opgehangen den zelveu dito.
- PIETER VERGAUWEN, opgehangen, kerkbreker.
- DANEEL OPSOMERE, insgelijks opgehangen, dese waeren beyde van Ronsse, verwezen den 15en mey 1568.

Openbaring 7:9-17

9 Na dezen zag ik, en ziet, een grote schaar, die niemand tellen kon, uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon, en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen, en palmtakken waren in hun handen.

10 En zij riepen met grote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, Die op den troon zit, en het Lam.

11 En al de engelen stonden rondom den troon, en rondom de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor en troon neder op hun aangezicht, en aanbaden God,

12 Zeggende: Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13 En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze, die bekleed zijn met de lange witte klederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?

14 En ik sprak tot hem: Heere, gij weet het. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15 Daarom zijn zij voor den troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op den troon zit, zal hen overschaduwen.

16 Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte.

17 Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.

7. Jan van Nassau nam actief deel aan de oorlog tegen de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

De baronie van Ronse, door Eric Devos

Hieronder volgt een historie die weinig bekend is, dat het huis van Nassau streed tegen het huis van Nassau tijdens de 80 jarige oorlog.

In 1280 kocht Gwijde van Dampierre Ronse en alle nog overblijvende bezittingen van het Tenement (onder andere Brakel, Horebeke, Acren, Wodecq en Elzele) over van de abdij van Kornelimünster. Aldus werd Ronse een leen van het graafschap Vlaanderen. Het Huis van Namen, de La Hamaide en Granvelle volgden elkaar op in de hoedanigheid van *Heer van Ronse*.

Op 28 maart 1629 had Nicolas de La Baulme, de opvolger van Granvelle, de heerlijkheid Ronse aan Jan van Nassau-Siegen verkocht. Jan van Nassau was van veel betekenis voor Ronse. Hij was ongetwijfeld degene van de vroegere heren die in Ronse de meeste herinneringen naliet. Hij was ook de eerste heer die zich op regelmatige basis in Ronse vestigde. Daarom lijkt het ons niet onterecht om even dieper op zijn levensloop in te gaan.

Filips-Willem van Oranje, oudste zoon van Willem de Zwijger, overleed op 21 januari 1618. Drie dagen nadien deed een andere Nassau zijn intrede in Brussel, namelijk Jan VIII van Nassau-Siegen (1583-1638). Hij was een achterneef van Filips-Willem en Maurits van Nassau en de oudere broer van Johan-Maurits van Oranje-Nassau. Jan van Nassau bouwde een schitterende militaire carrière op en diende in de legers van het Heilig Roomse Rijk, de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, Frankrijk en Savoye. Hij bracht het tot generaal.

In 1612 bekeerde hij zich in Rome tot het katholicisme. Zes jaar later vestigde hij zich in de Zuidelijke Nederlanden en huwde prinses Ernestine de Ligne (1594-1668). Ook zij zal in Ronse een rol spelen, onder meer als stichteres van kapel Wittentak. Bij de inwijding van die kapel werd een gedenksteen met het wapen van de familie de Ligne geplaatst. Die steen wordt nog steeds in de Stedelijke Musea van Ronse bewaard.

Jan van Nassau nam actief deel aan de oorlog tegen de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. In 1625 was hij met Spinvla aanwezig bij het beleg van Breda. Dat was een bewijs van betrouwbaarheid en loyauteit dat de landvoogdes Isabella naar waarde schatte en beloonde. Nadat hij door het Habsburgse Huis werd erkend als het hoofd van de familie Nassau, verkreeg hij ook de familiebezittingen van de Nassaus in de Zuidelijke Nederlanden: het paleis van de Nassaus in Brussel, de heerlijkheden van Grimbergen, Zichem en Diest en de baronie van Breda, die men toen juist op de protestanten had veroverd. Ook later was Jan van Nassau nog actief in militaire operaties tegen het noorden en dus tegen zijn eigen protestantse verwanten. Zo nam hij in 1629 met de keizerlijke troepen deel aan de invasie van Gelre en Utrecht en was hij de aanvoerder van de mislukte aanval op Zeeland in 1631.

Jan van Nassau en zijn echtgenote verleenden forse steun aan de Contrareformatie in de Zuidelijke Nederlanden. De kapel van Sint-Christoffe in de Brusselse Jezüietenkerk werd omgebouwd tot familiemausoleum. Die kerk werd gebouwd door Francquart in 1615. In zijn hoedanigheid van baron van Diest was hij van dichtbij betrokken bij de afwerking van de basiliek van Scherpenheuvel. Hij was het die in 1632 de afwerking beval van de zeshoekige toren die Wenceslas Coeberger jaren

voordien had ontworpen.

In 1629 kocht Jan van Nassau dus de baronie van Ronse en reeds het jaar daarop, korte tijd na zijn *blijde intrede* in Ronse in april 1630, begon hij met de bouw van een nieuwe residentie met monumentale afmetingen, die moest dienen als voorouderlijk kasteel van de katholieke tak van de Nassaus in de Zuidelijke Nederlanden. Het was een U-vormig gebouw met de hoofdvleugel aan de achterzijde, twee zijvleugels en vier hoektorens. Het was opgetrokken in rode baksteen met natuurstenen elementen als ramen, arcades, profiellijsten en hoekblokken. De schikking van de kamers was bijna symmetrisch, met twee grote appartementen in de hoeken en de belangrijkste publieksplaatsen, de toegangspoort en de kapel, op de centrale as. De kapel was twee verdiepingen hoog en was voorzien van een galerij op de eerste verdieping en van een uitgebouwde apsis in het midden van de achtergevel. De grote salon bevond zich op de verdieping boven de hal en gaf uit op de kapel. In de vestibule hingen geschilderde portretten van de hele Nassau-stamboom. Het beroemde portret van Jan van Nassau en zijn gezin, geschilderd door Van Dijck in 1634, hing in de linkerantichambre. Van de vroegere inboedel bestaat trouwens een heel gedetailleerde beschrijving. Zo weet men welke meubels, schilderijen en tapijten er aanwezig waren.

Jan van Nassau spendeerde bijna al zijn geldelijke middelen aan dat kasteel en zijn tuinen. Een getuigenis uit 1647 zegt dat de graaf om die reden over weinig middelen beschikte. Dezelfde passie voor bouwprojecten kenmerkte trouwens ook zijn familieleden in de Noordelijke Nederlanden. Zo was prins Frederik-Hendrik de bouwheer van de paleizen van Honselaarsdijk en Ter Nieuwburg. Jans oudere broer, Johan-Maurits, was ook een gerespecteerd architectuurlijk liefhebber. Hij startte de bouw van zijn nieuwe residentie, het Mauritshuis in Den Haag, in 1633.

Jan van Nassau overleed in Brussel op 29 juli 1638. Zijn weduwe bleef wonen in het kasteel in Ronse.

Met de bouw van zijn kasteel in Ronse zorgde Jan van Nassau voor een verblijfplaats die zijn naam en ambitie waardig waren. Ze was vergelijkbaar met de adellijke verblijven in Brussel, zoals die van de familie van zijn echtgenote. Vergeten we niet dat zij als een de Ligne toen reeds tot een zeer oud geslacht behoorde, dat handen had met de meeste grote families uit die tijd. Hun dochter Claire-Marie van Nassau zou later opeenvolgend huwen met twee prinsen de Ligne, waardoor er een zekere band tussen de kastelen van Ronse en Beloeil moet hebben bestaan. Bij een kasteelbezoek in Beloeil kan men in een van de zalen een geschilderd portret van Claire-Marie van Nassau als sopraan zien.

Met de dood van Jan van Nassau werd een periode afgesloten, want vanaf nu zouden de heren zo goed als niet meer in Ronse verblijven. De erfgenamen van Jan van Nassau raakten verstrikt in langdurige en ingewikkelde processen over het eigendomsrecht, onder meer van de baronie. Uiteindelijk werd de baronie verkocht aan de Merodes, die ze tot aan het einde van het ancien régime zouden bezitten, evenwel zonder er ooit te vertoeven, hun *blijde intredes* niet te na gesproken.

8. Lijst van bannelingen uit Ronse

Overgenomen uit: Bannelingen en vluchtelingen uit Ronse door J.H. Bekouw

ALGEMEEN RIJKSARCHIEF BRUSSEL.

Chambre des Comptes Nrs. 1843 en volg.

Rekening der geconfiskeerde onroerende goederen in het Kwartier van RONSE, wegens „les troubles rebellions et désordres”, gegeven door Jehan du Jarclin, Escuier grand Bailli de la Ville, terre et seigneurie de Renaix”, gaande tot Paschen 1570.

Guillaume del Galles, timmerman en zijne Vrouw Catherine Oorman:

Een huis in de Peperstraat, een Watermolen.

Pieter de Blaes en Marie van der Borght, zijne Vrouw:

Een huis in de Steenbruggestrate.

Hermes Manhaghe en Barbara van Rokegem, zijne Vrouw:

Een huis op de plaetse in de S. Martens Parochie.

Adrien Bouckenole en Lysbette van Winghene, zijne Vrouw:

Een huis op den Thuijn in de S. Martens parochie enz.

Jacques Bufkens, gezegd Coppens te Maye, laken- en wolkoopman en Martina Hughe, zijn vrouw:

Een huis op de Markt.

Jacques de Rore, gezegd: Seboelkin, lakenkoopman en Margriete Bufkens, zijne Vrouw:

Een huis op de Markt.

Cornille van den Borch en Stoffelijne Corthalsse, zijne Vrouw:

Een huis in de Steenbruggestrate.

Guliamme de Pottere „Crassier" (= handelaar in vetten):

Des van een huis in het S. Cornelisstraatje.

Gherard de Hondt en Catherina Maelreijt, zijn vrouw:

Een huis in het Bergstraatken.

Pieter de Praet en zijn vrouw:

Een huis in het Kerkstraatken.

Antonie de Pottere en Martina van der Borght, zijn vrouw:

Geen onroerende goederen.

Henri Plantson en Hermine de Rore, zijn vrouw:

Een huis in de Peperstraat.

Cornelis Plantson en ... van den Broucke, dochter van Jehan, zijn vrouw:

Renten.

Melchior Slufijns et Guillemette Fouret, zijn vrouw:

Niets te vermelden.

Louis de Rouf en zijn vrouw:

Niets te vermelden.

Hermes de Pottere, fits de Jean, jonggezel:

Niets te vermelden.

Adriaen Danguijn:

Een huis in de Spilleghernstraat.

Jasper van den Broucke en zijn vrouw:

Arme lieden.

Nicolas de Hondt, jonggezel, ouders nog in leven:

Niets te vermelden.

Jacques Kykempoost, verbannen, was vertrokken in 1565 naar Embden met zijn vrouw, Barbe de Wijnghene, de welke is overleden, een dochtertje nalatende. Haar grootvader was: Maitre Antoine Kijkempoost.

Pierre et Martin Moyaart, gebroeders:

(Kinders van Loyze Kijkempoost, die werd terechtgesteld).

Zie: MARTELARENBOEK

Guliam van den Dale, gezegd de Gilde:

Een huis in de Hoogstrate.

Gillis van den Berghe en zijn vrouw Herminne Rooze:

Een huis in de Hoogstrate.

Zegher Moeyaart en Gillijne 's Visschers, zijne Vrouw:

Een klein huis in de Hoogstrate.

Jehan Buffins en zijn vrouw:

Een klein huis in de Nieustraat.

Jan de Tayé, timmerman en zijn vrouw Marie Sarteels:

Een huis op den tuijn.

Meester Jehan de Lincelles, chirugien en Martine van den Hole, zijn vrouw: Een huis in de Steenbruggestrate.

Gilles van den Nieuwenhove, genoemd: mancken Gale, gardeur (kommer?) Niets te vermelden.

Loys van den Berghe en Anna Kykempoost, zijn vrouw:

Niets te vermelden.

Gherard Moyaardt, verbannen en sedert dien terechtgesteld onder de heerlijkheid van Pamel. Woonde buiten Ronse vóór de troebelen en is er aangekomen tijdens de troebelen:

Niets te vermelden.

Michiel Pasman, jonggezel:

1/6 van een huis in de Steenbruggestraat.

Anna Velanis, Schoondochter van Jehan Fray:

Niets te vermelden.

Arien van den Hole, de jonge, bezat vóór zijn verbanning een huis, aangeworven met zijn vrouw Lijsbette Mersmans, die nog te Ronse woont en nooit gevluht is ... en vele andere goederen en renten.

Pierre Bruggheman en zijne vrouw:

Een huisje op den Bruel.

Marie Bils, Jansdochter, jonge dochter:

Niets te vermelden.

Loys Meerschaert en Marie Bauwens, zijn vrouw:

Een huis op den Bruel.

Roullandt de Visschere en zijne vrouw:

Een huis op de Hoochstrate.

Andrien Baccau, verbannen:

Het 1/4 van de 1/2 van een huis „sur le plasch de Renaix, dont á sa mère appartient l'autre moitié en propriété et une quart pardroit de viduité (Paul Baccau, son frère)".

Ibidem No. 18942: Roerende goederen: Andrien Baccau aussy banny na delaissé aulcuns meubles s'estant incontinent aux troubles retiré avec sa femme nouvellement alors mariés...

Guliamme van den Hende, genoemd Manneken pau, messagier:

Onvermogen.

Gillis Sierkens, bezat een huis in de Cruijstrate, verworven met Loijze van den Hende, zijn vrouw, die nog te Ronse is en Ronse nooit heeft verlaten.

Gillis Stockman en zijn vrouw:

Een huisje in de Kruisstraat.

Loys Falloen, zoon van Passchier:

Bezat een huis in de Cruijsstraat, verworven met Anna Gareijt, zijne vrouw, die nog te Ronse is en Ronse nooit heeft verlaten.

Hermes Pasman, drapier:

Bezat een huis in de Kruisstraat, verworven met Jacquemijne de la Respaille, zijne vrouw, die nog te Ronse woont en Ronse nooit heeft verlaten.

Mr. Gillis van Hauwert, chirurgien en Jacquemijne Soure, zijn vrouw:

Een huis in de Peperstraat.

Jehan de Winghene, gezegd: de lange, Laken-koopman en

Martina van der Haeghen, zijn vrouw:

Een huis in de Peperstraat.

Philips Maelreijt, schoonzoon van den vorige:

Geene onroerende goederen.

Gillis de Winghene, zoon van den vorigen Jan:

Geene onroerende goederen.

Jan Bufkins en Lisbette Myclot, zijn wijf:

Een huis op de Grootte Markt.

Guliamme Tant en Pieryne van Winghene, zijn wijf:

Waren arm.

Jacques van den Dale en zijn wijf Hermine Scoisschers:

Geene onroerende goederen.

Hij werd terechtgesteld „par le dernier supplice" onder de Heerlijkheid van Reumont.

Franchois de Fevre:

Grond. (Zijne Vrouw Lijsbette van den Berghe is nog te Ronse en is nooit afwezig geweest. Zij heeft een zoon van het eerste bed: Arnoult van der Capelle.

George de Winghene:

Gronden.

Hermes de Winghene, zoon van Joris, huidevetter en zijn vrouw Johanna Delmet:

Geene onroerende eigendommen.

Mr. Loys de Winghene, zoon van Jos en Anna Bauwins, zijn wijf: Land.

Loys, George en Hermes van Winghene, alsook Adrien Bouckenole, gehuwd met hun zuster Lijsbette de Winghene; allen verbannen, bezaten:

Een huis op de Plaats te Ronse.

Paul van den Hende:

Een huis op de Plaats.

Loys de Fevre en Hermine van den Berghe:

Geene bezittingen.

Gabriel, Meester van de fransche School:
 Geene bezittingen.

Artus de Quesnoit en zijn vrouw:
 Een huis in de Spilleghemstraat.

Joos Bellijns, fils de Guillaume:
 Een huis in de Spilleghemstraat.

Gilles de Vlaminck, Lakenscheerder:
 Was een: „vrai pauvre et indigent”.

Paul de la Rivière, bakker en Lijsbette Letan, zijn vrouw:
 Niets te vermelden.

Leuren de la Rivière, zoon van den vorigen, jonggezel:
 Niets te vermelden.

Franchois de Scherere, kleermaker en Jehenne Martins, zijn vrouw: Arme lieden.

Jacques Martin, jonggezel:
 Niets te vermelden.

Jan de Wijnghe, genaamd „Calle”, Kleermaker en Catherine van Haze velt, zijn vrouw:
 Arme lieden.

Matthijs de Loo, kaarsemaker, vreemdeling:
 Niets te vermelden.

Jehan en Jacques van den Weghe, gebroeders, gewoond hebbende met Margriete van Coppenolle, hunne moeder, een arme Weduwe, die sedert dien ook gevluht is:
 Niets te vermelden.

Hermes Delinck en Jacquemijne Backereel, zijn vrouw:
 Een huis in de heerlijkheid en vrijdom van Ronse.

Gillis en Hermes de Pottere, gebroeders, jonggezellen:
 Een deel in een huis, gelegen in het vrijdom van Ronse. Hun broeder Antoon is ook verbannen.

Michiel Huijsman, zoon van Willem:
 alle twee verbannen.
 Niets te vermelden.

Nicollas Maes en Lijsbette Baccou:
 Een klein huis in het vrijdom van Ronse.
 (Deze Lijsbette is de zuster van Andries Baccou, ook uitgeweken en van Paul Baccou, gebleven).

Hermes Huijsman, zoon van Kristoffel:
 Arme.

Hermes de Winghene, genaamd Tassins:
 eene woning in de breestrate, aangeworven met Catherina van der Haeghen, zijn vrouw, die nog te Ronse woont en het nooit heeft verlaten:
 aanzienlijke eigendommen.

Hermes de Mousnier en Pierijne Monder, zijn vrouw:
 eene woning in de breestrate, aanzienlijke eigendommen.

Jehan van Coppenolle en Margriete Serits, zijn vrouw:
 eene woning in den „bourch dict ter straaten”.

Jacques Bufkens, dict „olieslaghers”.
 Werd terechtgesteld.

Hermes Hannijcke:
 een huis „ten Berghe”. Zijn tweede vrouw, Jehenne Servaes is te Ronse gebleven.

Adrien Schuddematte en Lijsbette van Verre, zijn vrouw:

Niets te vernielden.
 Antoine Cousaert:
 Arme.
 Moyses van den Kerckhove:
 Geene goederen.
 Meehiel van der Meerschen (zijn vrouw Barbe Leuvens is te Ronse gebleven): een huis ten Driessche.
 Piere Bouverije:
 Een huis op de Hoogstraat.
 Antoine de Craekere:
 Arme bedelaar.
 Hermes de Pottere, zoon van Loys:
 Niets te vermelden. Zijn vrouw en kinderen zijn te Ronse gebleven.
 Gillis de Wevere, landbouwer, uit het gevang te Ronse ontsnapt en met zijn vrouw verbannen:
 aanzienlijke boerderij op het Westvelt.
 Piere de Man en Jehenne 's Visschers, zijn wijf, uit het gevang van Ronse ontsnapt: verschillende renten.
 Simon Bellins en Jehenne Sroers, zijn wijf:
 een huis in het Kerkstraetkin op het Vrijdom van Ronse.
 Loys de Rodere en Barbe de Wijnghene, zijn wijf:
 een huis op het Vrijdom van Ronse, op de Kleine Markt.
 Loys Heijcque en Sanderijne Ghereijt, zijn wijf:
 een huis op het Vrijdom.
 Guliame Huijsman, Mulder.
 Een watermolen, geheeten den bruelmolen met Woning enz. Zijn vrouw was Gilline v. d. Broucke, nog wonende te Ronse en heeft het nooit verlaten.

VERKLARING VAN ONROERENDE GOEDEREN
van verschillende personen der Heerlijkheid en Vrijdom van Ronse,
verbannen door Sententie uitgesproken door Zijne Excellentie 18 Febr. 1570.

Adriaen Meerschaert, zoon van Adriaan, scheerer:
 een klein huisje.
 Adriaan van den Berghe:
 oude arme man.
 Adriaan Huijsman en zijn vrouw Hermine de la Chapelle:
 de ½ van een huis „á l'hulle".
 Barbe de Man, dochter van Hermes:
 geene onroerende goederen.
 Barbe v. d. Broucke, Weduwe van Guillaume van Coppenolle:
 een huis in de Spillegemstraat. De van dit huis behoort toe aan drij van haar kinderen.
 Twee zijn afwezig: Pierre van Coppenolle, jonggezel, en Pierijne v. Coppenolle,

gehuwd met Adriaan v. d. Velde, allen verbannen. De derde dochter, die gebleven is, is getrouwd met Guillaume Merschaert.

Catherine v. d. Berghe, Weduwe van Wijlen Lievin de Pottere, terechtgesteld te Ronse:

een huis.

David de Man, echtgenoot van Annette Maes:

een bosch, genaamd „den Vincoort bosch“.

Cijneken en Clarette van de Weghe, gezusters, jonge dochters:

niets te vermelden.

Gillis Haltje:

arme.

Guiliame de Monnier en zijn vrouw, Catharina van Assche:

een huis. Wij heeft een zoon, Hermes de Monnier, die ook verbannen is).

Gillis Bogaert, kleermaker en zijn vrouw:

een huisje in de Steenbruggestrate.

Hermine Hannecaert, Weduwe van Wijlen Piere van Rokegem, en haar dochter Marie.

Een andere dochter Gillijne is getrouwd met Jehan Rodiers. Een broeder heet Loys van Rokeghem.

Jehan van den Tiende, de oude en zijn vrouw:

een huis „au bouch dict ter Biest“.

Jehan v. d. Straten en Hermine v. d. Dooren, zijn vrouw:

een huis in den Burg, genaamd ten Hulle.

Jehan del Voye, zoon van Manen, jonggezel, zijn moeder: Anna de Brouckere:

aanzienlijke familie.

Jacques Ravijns, jonggezel, zoon van Antoon:

niets te vermelden.

Jehan de Vos, volder, sedert dien terechtgesteld te Deinze:

niet begoed.

Jehan van den Dale, zoon van Hubert en zijn vrouw Margriete de Meij: een huis in

den burg te Biest.

Jehan Haetse, couturier:

arme man.

Joos de Blauwere:

grond „au bouch dict te Bouchaute“.

Jehan de Man:

niets.

Loys Bufkins en Margriete v. d. Weghe:

een huis op het Vrijdom.

Loys de Clercq:

„une maison tres caduque“ op de groote Markt.

Loys de Preet, dict Carpentier:

arme man.

Matthijs Hughe en Marie 's Visschers, zijn vrouw:

eene rente.

Marie Latteurs, vrouw van Nicolas Delinck:

niets.

Marie van Rokeghem:

de verklaring van hare goederen in het artikel van Hermijne Hannecaert, haar moeder.

Martijn van Coppenolle, crassier (= vethandelaar):

een huis op de Plasch, aanzienlijk vermogen.

**VERKLARING DER ONROERENDE GOEDEREN
van personen, „executez et mis au dernier supplice en ladite
ville de Renaix pour le faut des troubles":**

Jehan Brugghevan, jongeman, geboortig van Nieuwerkerke hij Oudenaarde, exécuté par la corde le 25 Mai 1568:

eenige eigendommen.

Jehan Maalreijt, zoon van Willem, *exécuté par le feu*, le 10 Juin 1568 (werd te Gent gevangen): (de koord of het vuur voor degenen die „obstinaat", d.w.z. zonder biechten sterven).

arme man.

Jehan de Wijnghe, dict distele, exécuté par la corde, le 26 Juin 1568: niets.

Jehan van Outrijve, brouwer, exécuté par l'épée, le 29 Juillet 1568: brouwerij „sur la plasche" en aanzienlijk vermogen.

Loys van Verre en son vivant procureur postulant, exécuté par l'épée, le 29 Juillet 1568:

niets te vermelden.

Orleaan de Visschere, jongman, exécuté par la corde, denzelfden dag (29-7-1568): niets te vermelden.

Hermes Huijsman, fits de Hubert, exécuté par l'épée, le 23 Sept. 1568: een klein huis op den burch ten Hulle.

Antoine Dauby, geboortig van Juvenchy-le-Riche, exécuté par le feu, Renaix, le 22 Dec. 1568. Vreemdeling, was gekomen met andere samenzweerders, om het gevang open te breken:

niets te vermelden.

Thomas Grévijn, geboortig van Kamerrijk, soldaat, gekomen met den vorigen, exécuté le même par l'épée.

Ohelain de pape, geboortig van Geeraadsbergen, exécuté par l'épée le même jour.

Jehan van den Wiele, van Ronse, exécuté par le feu le même jour: arme man.

Jacques Bufkins, olieslager, d'abord banni, puil exécuté par l'épée le 19 Février 1568: arme man.

**Loyze Kijkempoost, Weduwe van Hugo Moyaert, exécutée par l'épée, (het zwaard) le 30 Juillet 1569:
verschillige huizen en gronden. Zeer rijke vrouw.**

Lievijn de Pottere, exécuté:

een huis sur la haulte rue.

Nicolas van Aersdale:

arme man. Klein huis zonder waarde.

Pierre Heijcke, zoon van Jacques en Cath. v. d. Broucke, jongman: vermogende familie.

Piere van der Rijse:

arme man.

Pierre van den Daele en zijn vrouw:

een huis op de „peilt marc dict le bruelken". Pierre Hoolaghe:

een huis „sur le hul".

Pierre v. d. Berghe en Anna 's Potters, zijn vrouw:
arme lieden.

Pierijne Spiekers, tweede vrouw van Jehan de Hont:
niets.

Adrien de Cubbere:
een huis op de groote Markt.

ALKMAAR

Aanteekeningen uit Poorterboeken, Lidmaatboeken van de Ned. Herv. Kerk, en Trouwboeken, naar datum gerangschikt).

(Vlamingen zonder vermelding van herkomst, zijn eveneens genoemd).

1574.	Poorterboek I, 117.	Joris Coppisz. van Vlaenderen.
1577.	Poorterboek I, 131.	Daniël van Vlaenderen.
17 Oct. 1578.	Poorterboek I, 130.	Jaques Passchierz, uut Vlaenderen,
1579.	Poorterboek I, 143.	Josijna Claesdr. uut Vlaenderen.
18 Mei 1581.	Poorterboek I, 149.	Thomas Barentsz., uut Vlaenderen hier weder is komen wonen.
23 Sept. 1582.	Poorterboek I, 155.	Adriaen die Visschere, filius Cellis, van Ronsen.
13 Mei 1583.	Lidmaatboek.	Carolus Antoni, een Vlaming, met sijn huijsvrouw.
15 Mei 1583.	Lidmaatboek.	Laurens van Achsel met sijn huijsvrouw
Antonijken, van Vlaenderen.		
7 Oct. 1584.	Lidmaatboek.	Een Vlaemse Vrouwe van Ronsen, op
Toornborch.		
16 Dec. 1584.	Lidmaatboek.	Een Vlaemsche Wever met sijn huijsvrouw in de
Achterstraat.		
16 Dec. 1584.	Lidmaatboek.	Twee Vlaemse Vrijsters van Ronsen, wonende
Toornborch.		
11 Oct. 1585.	Poorterboek I, 169.	Louijs Roltinck van Ronssen.
13 Dec. 1585.	Poorterboek I, 170.	Sijmens Joossens v. Vlaenderen.
22 Juni 1586.	Lidmaatboek.	Daniël, een Vlaemsche Schoenlapper.
4 Nov. 1586.	Poorterboek I, 175.	Jelis Lauersz. uut Vlaenderen.
12 Dec. 1587.	Poorterboek 1, 184.	Rogier de Vos, van Ruselaer.
„Kersdach 1587.	Lidmaatboek.	Cornelis (Crelis) de Stercke, een Vlaming, Oude Vesten.
27 juni 1588.	Poorterboek I, 187.	Wouter Joosten uut Vlaenderen.
Sept. 1588.	Lidmaatboek.	Pieter van Crombruggen, Vlaming.
3 Febr. 1589.	Poorterboek 1, 193.	Lauris Sienaert uuijt Flaenderen.
26 Maart 1589.	Lidmaatboek.	Peijria, een jonge dochter uut Vlaenderen, wonende achter 't Capel.
29 Nov. 1589.	Lidmaatboek.	Janneken Gelisdr. een jonge Vlaemse dochter.
22 April 1590.	Lidmaatboek.	Magdaleentje uut Vlaenderen.
30 April 1591.	Trouwboek 20 fol. 8.	Johan Goltzius van Kaijzersweerd, wedunaer ende Magdaleentgen van Varriseel, weduwe van Vlaenderen, beijde wonende in de Achterstraet.
16 Juni 1591.	Lidmaatboek.	Lijsbethgen, een Vlaemse vrijster, wonende op d'Oude Vesten.
5 Nov. 1591.	Trouwboek 20 fol. 10.	Jacob Douvevaerder, Vlamingh, wonende op tot Nieuwennierop, ende Janneken Pijnten, Vlaemse Vrijster, wonende in de Schoutenstraat.
9 Nov. 1591.	Trouwboek 20 tol. 10.	Jan Pieters, Vlaming, een jonggeselle, wonende op Toornenborch ende Jaquemijntgen Caerlsdr. Weduwe, wonende buijten bij Lievens olijmolen.

- 16 Febr. 1592. Lidmaatboek. De Huijsvrouw van Gielis de Vlaming.
 1592. Trouwboek 20 tol. 15. Matthijs Heindrickszn. Wedunaer, wonende tot Enckhuijzen ende Annetgen van Ackers, weduwe uuth Vlaenderen, wonende in de Pieterstraet. (Betooch op Enckhuijsen).
1593. Trouwboek 20 fol. 18. Pauwels van Houte, weversgeselle uut Vlaenderen, wonende op d'Oude Vesten ende Belijgtgen Seerperaels van Meenen, wonende op de Conings weg.
- 12 Mei 1594. Poorterboek I, 226. Passier Sijmons. uuijt Vlaenderen.
- 12 Sept. 1594. Trouwboek 20 fol. 24. Frans Jansoon, schoemnaekergeselle ut Vlaenderen ende Trijn Barents, dochter van Wesel, beijde wonende op de Leedt bij 't Capel.
1594. Trouwboek 20 fol. 21. Hans Jansoon, v. Antwerpen ende Sijdtgen Jansdochter
 ut Vlaenderen, beijd wonende op 't Monnickenerft.
1594. Trouwboek 20 fol. 33. Joris Jansoon, wever uut Vlaenderen, ende Barber Andriesdr. Weduw, tsamen wonende op de Heul.
- 7 Maart 1595. Poorterboek I, 235. Frans Jansz. uut Vlaenderen.
- 3 Oct. 1595. Lidmaatboek. Sijntgen Maertensdr. Weduwe, een Vlaemsche Vrouwe.
- 2 Febr. 1596. Poorterboek I, 240. Poulus van Houten, linnenwever ut Vlaenderen.
- 10 Juli 1596. Poorterboek I, 243. Lieven van Vieven uut Vlaenderen.
- 6 Dec. 1596. Poorterboek I, 246. Mester Jan Warrebroeck uut Vlaenderen, ten 2den mael.
- 1 Jan. 1597. Poorterboek 1, 251. Jacob Centen van Rouselaer in Vlaenderen.
- 11 Juli 1597. Poorterboek 1, 252. Joost Cornelisz. Wannemaerker uuijt Vlaenderen.
1597. Poorterboek I, 249. Gillis Cornelisz. uuijt Vlaenderen een wever.
1597. Trouwboek 20 tol. 38. Gerrit Ariensz, droochscheerdersgeselle met Francijnsgen Maertens, jonge dochter uijt Vlaenderen, wonende beijde in de Lombertsteech.
- 6 Dec. 1600. Poorterboek II, 11. Cent Jacobsz. uuijt Flanderen, leertouwer.
- 11 Dec. 1600. Poorterboek II, 7. Mari Rieseers uuijt Vlaencieren es porter gemaet ende den eedt gedan.
- 10 Mei 1601. Poorterboek 13. Jan Pitersen uut Vlaenderen, linnenwever.
- 23 Nov. 1602. Poorterboek II, 20. Jan Jorissen Moir nut Vlaenderen.
- 1 Mei 1604. Poorterboek II, 26. Jelis d'Grijste uuijtt Vlaenderen.
- 7 Maart 1605. Poorterboek II, 32. Jan Soeten van Rosselaer, wever.
- Sept. 1606. Trouwboek 20 fol. 91. Peter Anthoni, de sone van Anthoni de la Rue de Wael, eijner soldaet ter Neusen, ende Pasekijntgen Timmermans, wonende in Vlaenderen. Betooch op den Schans ter Neus.
1607. Trouwboek 20 tol. 97. David Thoens, corporael ende Maijken Bleus, Vlaemse jonge dochter.
- 30 Aug. 1608. Poorterboek II, 51. Christoffel v. der Meere, blauwverver ende wever, uijt Vlaenderen.
- 28 Sept. 1608. Poorterboek II, 54. Jonas die Viscker, uuijt Vlaenderen, linnenwever.
1609. Trouwboek 20 lol. 100. Cornelis Danielsz. ende Carsgen Vlamings, jonge dochter.

AMSTERDAM

Verschillende gegevens uit Huwelijks-intekenboeken, Poorterboeken en notariële acten.

Uit D.T.B. 405)981):

„Ultimo September 1589.

Jasper de Potter van Rousse, Caffatier, oudt omtrent 25 jaren, wonende op de Oude Sijsaferburgwal, geassisteert met Liinken van den Serge, sijne moeder ter eenre, ende

Marie Lignier van Antwerpen, oudt 19 jaren, wonende op de Nieuwendijck in de drie regenbogen, geass. met Pierre Laignier ende Jeanne de Barijau, hare vader ende moeder ter andere zijde."

Op 31 December 1615 vond te Amsterdam de Huwelijksintekening plaats van een zoon van genoemden Jasper en Marie, luidende:

„Abraham de Potter, 23 j. wonende Halsteegh, geass. m. ouders „Jasper de Potter en Marie Luigje (7) met Sara Sausolle, ge- „boren te Emden, 18 jr., wonende Nes, geass. m. hare ouders „Jan Sausel en Anna Schaep.” (fiche Bibl. Wall. L.)

Uit dit huwelijk Asnetje de Potter, geb. 1617, die 27 Januari 1637 te Amsterdam huwde met Ijsack Beccu van Middelburg, Sijdeverver, wonende in de Hartesteech, geen ouders hebbende, geass. met Thomas de Roo, zijn oom. Ijsack ondertekent de acte met: Isaac Becou.

Uit Nederl. Archief voor Genealogie en Heraldiek No. 7, 2e Jaarg. (Maart 1940) p. 146:

„Dirk Danckerts, gedoopt A'dam (Nieuwe Kerk) op 1 Aug. ,1632 en aldaar overleden (begraven Nieuwe Zijds Kapel 31 „Dec. 1680), notaris te A'dam 1657-1679 op het Rokfin, in „het huis, eertijds genaemt het Uijterste Steijger bij de Beurs, „welk huis hij 14 Juli 1660 voor 15050 Gulden kocht van de „erfgenamen van Anthony van Hensbergen. Bij zijn overlijden „woonde hij op de Reguliersgracht. Hij huwde te Amsterdam „(Nieuwe Kerk) op 8 Januari 1658 (ondertrouwd 19 Dec. „1657) met Sara de Potter, gedoopt te Amsterdam (Oude Kerk) „op 20 Aug. 1628, overleden ná 9 November 1697, op welken „datum zij nog consent gaf tot het huwelijk van haar dochter „Sara, dochter van Abraham de Potter en van Sara Souchelle."

Uit Poorterboek B. fo. 67:

Bartholorneus Schamp van Ronsen, gelegen in Vlaenderen, Tafellaeckenwever, es op hu ijden, den XXVIen Octobris Anno 1589 geworden deser stede poorter. Ende heeft de behoorlicke Poortereedt gedaen in handen van den Presideeerenden Burgemeesteren, de Tresourieren betaalt zijn Poortergelt ende de dienaers over hooren sallaris VI st.

Uit D.T.B. 405. fol. 144v:

19 Maij 1590. Antoni van den Berge van Ronsse. Gebloemt Fluweelwercker, oudt 23 jaren, wonende int Jan Persijnsteechgen, hem opleggende sijne geboden tot Delfs mede te laten geen ende daarvan betooch in te brengen, ten eenre, ende Marij Baukesdochter, oudt 24 jaren, wonende ter selver plaetse, geassisteert niet Bauke Douwes, haer vader, ter andere zijde.

Uit D.T.B. 406 tol. 194v.

den 8 Augti 1593. Adriaen Henniart van Rijsselle, oudt omtrent 47 jaren, wonende op de Niesijtsvoorburghwal, geassisteert met Joan Henniart, sijn broeder ten eenre ende Barbara Kijkenpoost, van Ronsse, oudt omtrent 28 jaren, wonende als voren, geassisteert met Jaques Kijkenpoost, hare Vader, ter andere zijde.

Uit D.T.B. 408. fo. 69:

22 Martij 1579. Adriaen Tserlippens van Nieuwerk in Vlaenderen, Tapissier, Wedr. van Jannetgen Pieters, 6 ans wonende in de Sleutelstraet in de Nieustadt bij de Regulierspoort, ten eenre, ende: Usabel van de Capelle van Ronse, out omtrent 33 jaren, 5 ans wonende in de Pieter Jacobssteech, ter andere zijde, geass. met Daniel Bruggeman, hare meester.

Uit D.T.B. 665, fo. 88 v.

14 Aprilis 1601. Jan Jansz. van Ronse, Molenaer, oudt omtrent 26 jaeren, woonende op de Heijlige Wech, verclaerende geen ouders te hebben ter eenre ende Aef Cornelisdr. Wed. van Freerik Corneliss, verclarende omtrent vier jaeren Wed. geweest te hebben, wonende als voren, ter andere zijde.

Uit het Archief van den Thesaurier, Register van Stadsrekeningen, to. 53:

11 Jan. 1580. „Van Jacob Kickepost van Ronse, Cremer, die op den XI dach Januari anno 1580 poorter deser stede geworden es, ontvangen gelijcke somme van VIII gulden.”

Uit Acten van Notaris Fr. van Bangen.

26 Juli 1610. Compareeren voor dezen Notaris:

Joost Thomassen, oud ± 54 j. Haesgen Pieterss. oud ± 64 j. en Oude Jacob Huijgen, oud ± 23 j., burgers v. Amsterdam ten verzoeke van Anna Jacobs en verklaren dat zij Anna Jacobs gedurende lange jaren welgekend hebben, evenals Remeus Baccau, haar zal: man. Anna Jacobs heeft Jacob Huijgen ten doop gehouden. — (Voor Remeus Baccau zie Middelburg).

Uit idem:

27 Juli 1610. Compareeren voor denzelfden Notaris:

Catalina Backau, oud omtrent 32 j. geass. m. haar broeder en voogd Jacob Backau, zij machtigen Anna Jacobs, hun moeder, om de erfenis op te eischen van Jacob Roeloffs, hun oom, Coopman, wonend te Leiden, die hun toekomt uit de nalatenschap van hun zal. oom Willem Becou, gestorven te Emden, over welke nalatenschap Jacob Roeloffs het bewind voerde.

Uit idem:

18 Septemb. 1610. Compareeren voor denzelfden Notaris:

Jacob Backau en Catalina Backau, kinderen van wijlen Remeus Backau van Ronse en Anna Jacobs. Zij geven last en procuratie aan hun moeder, om van Geleijn de Vlaminck van Ronse, Spaansch Dekerverkooper, wonende te Leiden, te eischen afrekening van de goederen nagelaten door Catalina Remeus, de overleden huisvrouw van Geleijn de Vlaminck en de grootmoeder van Jacob en Catalina Backau.

Uit idem:

18 Septemb. 1610. Compareeren voor denzelfden Notaris:

Jacob en Catalina Backau; zij machtigen hun moeder Anna Jacobs, om uit hun naam op te eischen en in te vorderen van Catalina Vlaems: 34 Carolus Guldens, hen nog toekomende uit de erfenis van hun oom Willem Backau.

(Jacob B. zoon v. Remeus, huwde te Haarlem, waar hij zich gevestigd had, met Tanneke Coelenbier. Hun zoon Jillis B. ging weder naar Amsterdam, en de familie bleef tot nu toe in die stad gevestigd).

ARNEMUIDEN

Uit Huwelijk-Intekenings-Register :

13 Maart 1599. Ondertrouwd: Meux Pauwelssen J. M. van Ronse in Vlaanderen en Janneken Dignus, J. D. van Kruiningen, beide wonende te Kleverskerke.

(Het huwelijk werd te Arnemuiden bevestigd op 31-3-1599).

BRIELLE

Uit Huwelijks-Intekenings-Register:

22 Aug. 1593: Ondertrouwd, om in de Engelsche Kerk te trouwen:

Willem Palle, cijngelsoldaat onder de Compagnie van Mellert Gouverneur ende Maritgen Maertens van Ronselen, uijt Vlaenderen.

DORDRECHT

Huwelijksintekeningen:

26 Februari 1584. Anthonis Jacopsz. v. Ronsen uit Vlaenderen, Weduwnaer met Neelken Willems uit Wijgaerden.

24 Decemb. 1584. Jacop Lodewijks. Caerdemaecker, Wedr. van Ronsen uit Vlaenderen met Heijleken Jansdr. van Helmond, Wed. Dijerick de Cleijne.

19 Juni 1588. Gielis Simonsz., Houwersgesel met Jennicken de Wever Jansdr. Beiden van Ronse in Vlaenderen.

15 Juni 1589. Peter Danielsse Cornet, Wollencammer, Wedr. van Ronsen in Vlaenderen met Jennicken Jansdr. v. Dordt (?).

24 Juli 1590. Passchier Jansz Spelmaecker, Coreldraeger v. Rontsen, met Sijmken Martens de Boijs van St. Bernard bij Antwerpen.

14 Novemb. 1595. Hans Adriaensz. Schoenmaecker, Wedr. van Ronsen, met Annecken Adriaensdr., Wede Carel Simonsz. van Antwerpen.

3 Decemb. 1595. Hendrick de Coninck, Wedr v. Antwerpen met Tanneken van den Efinckle, van Ronse, Wed. v. Gielis Porin. (Gehuwd te Middelburg).

11 Juli 1600. Pieter Pietersz., Drapenier v. Rontsen in Vlaenderen, met Neelken Cornelis Teunisdr. van Oosterwijk.

1604. **Hermes Celosse** van Rontzen, Wr. dienaer des H. Eyangelij in Heric-Iden-Ambacht en Aeltken Willem Posteldr. van Bockholt, wede van Gillis de Tavernier, predikant geweest in Rijsoirt.

Proclamatie in Giessennieuwkerke.

Terzijde staat: „Sijn op bescheijt van Niegiese ende van Rijsoort in den houlijcke bevestigd op den 8-6-1604.

Mededeeling van den Archivaris van Dordrecht:

In de 2e helft der 16e eeuw is gevonden te Dordrecht een merkwaardigen Ronsenaar en wel Remeus de Wevere, koopman in linnen, garens, kant, spelden, enz. Hij komt voor de eerste maal voor als Reijnies de Wevere van Ronsen in Vlaanderen, „ouclt omtrent XXXVI jaer". Het merkwaardige is nu, dat men hem nooit met Ronsenaren samen ziet werken, wat men toch in de eerste plaats mocht verwachten. Hij schijnt de hand te hebben gehad in de groepsgewijze verplaatsing van de 's Hertogenbossche speldenmakers naar Dordrecht. Toen hij omstreeks 1597 bleekerijen te Dordrecht ging stichten, nam hij bleekers uit Haarlem, Bloemendaal en later uit Budel bij Eindhoven.

GOES

Uit Huwelijks-Intekening-Registers en Huwelijks-Registers:

28 Aug. Bartholomaeus Arnoutsen. j.g. van Ronsse in Vlaanderen,

3 Oct. 1593. met Lucia Jans. j.d. van der Goes

Bartholomaeus van Hoecke, dienaar van het heilig Evangelie te Soutelande, getuigt, dat de Vader van den bruidegom overleden is en dat de stiefmoeder in het huwelijk consenteert. Jaquemijne Jans, moeder van de bruid consenteert.

30 April 1594. Gillis Adriaense j.g. uit Vlaanderen, soldaat onder cap. Brijssan,

getr: met Pierijne Jansdochter, wonende te Goes.

Zij zijn ondertrouwd te Bergen op Zoom, blijkens getuigenis van Marcus Zuerinc (?).

9 juli 1594. Jan Claeijssen van den Hulle. Wedr van bij Oudenaerde,

Getr. met Grienen Bauwens, j.d. van Assene.

De Kerkeraad is bekend, dat de huisvrouw van de bruidegom omtrent 3 maanden overleden is. Lieven Pietersz. Backer getuigt, dat de bruid noch Vader, noch Moeder heeft en dat zij vrij dochter is.

1 Juli 1595. Francoijs de Hout, Wedr van Audenaerde,

ondertr: met Louijsken Svisschers van Ronse, Wede van Mr. Pauwels van

Schelde. De Kerkeraad is bekend, dat de „vorige parturen" van bruidegom en bruid overleden zijn.

22 Aug. 1598. Abraham van de Putte, Wedr. van Ronse met

30 Sept. Lijntien Jacobs, j.d. van Saeftinge.

De Kerkeraad is bekend, dat de vorige huisvr. van de bruidegom „vier maenden gepasseert was". Jacob van Beselaer en Jan van der Beke getuigen, dat de ouders van de bruid consenteren.

(N.B. De doopboeken beginnen 1615; volgens de Index op deze boeken is de eerste van de Putte in Goes eerst in 1630 geboren, n.l.: Sara, dochter van Isaac. Abraham had ten minste één zoon, zie bij Isaac).

17 April Bartholomeus Arnoutsen, Wedr. van Ronse, met

23 Mei 1599 Pierijntgen Arents, j.d. van Saftinge.

De Kerkeraad is bekend, dat de vorige huisvrouw van de bruidegom dood is.

Janneke Arents, moeder van de bruid consenteert.

17 April Paschier Macharis j.g. van Goes, met
1599.

5 Mei Louijse Battens, j.d. van Ronse.

De vrienden van Paschier consenteerden in het huwelijk, evenals zijn oom Jong (onleesbaar) en (zijn) zwager Pauwels de Vos. „Barbara Jans, vrouwe van de bruijdt heeft getuijcht van de goeden wille van de moeder des bruijdt tot dit huwelick".

4 Mei Jan Jansen j.g. van Lammerstorf, met
1602.

15 Mei Lijntien de Vriendt van Ronse, Wedr. van Jan van der Beke.

Franciscus Gech, pastor te Lammerstorf getuigt, dat de bruidegom vrij werkmán is en consenteert van wege de ouders.

Pieter Bisschop getuigt dat der bruid voorgaande man nu omtrent 18 weken overleden is.

(N.B. Zie Jan van der Beke als getuige van Lijntien Jacob's huwelijk met Abraham van de Putte uit Ronse).

16 Nov. Guillaem van Grimbergen, Wedr. van Hontenisse, met
1602.

1 Dec. Louijsken Svisschers van Ronse. Wede van Francoijs de Hout.

De Kerkeraad weet, dat de vorige huisvrouw van den bruidegom omtrent 2 jaren overleden is en dat de voorgaande man van de bruid „drij jaeren gepasseert was".

31 Jan. 1604. Hermes van den Daele, Wedr. van Ronse, met
ondertr: Agneete Bastiaens j.d. van Sluis.

Lieven Musschebroeck getuigt dat de vorige huisvrouw van den bruidegom zes maanden geleden gestorven is. Theunken Bastiaens, zuster van de bruid consenteert.

14 April Isaac Abrahams van de Putte, Tm. van Goes, met
1629.

6 Mei Pieterrella Naggers j.d. van Goes.

Abraham van de Putte is vader van de bruidegom en Adriaentje Meertens is moeder van de bruid.

Kinderen gedoopt te Goes:

15 Sept. 1630. Sara.

Get: Abraham van de Putte en Adriaenge Naggers. 17 April 1634. (on gevuld).

Get: Cornelis Lievens en Reijnier Dirxsche; Adriaan Cornelis en Pieternelleke Faes.

2 Sept. 1635. (on gevuld).

Get: Adriaentje Cornelis.

24 Dec. 1638. (on gevuld).

(= Abraham, zie beneden).

4 Mei 1640. Sara.

Uit Weeskamer-Notulen van 14 Febr. 1643:

Pieter Merts Nagger is voogd van zijn zusters kinderen, waarvan de vader is: Isaac van de Putte alias Ronse, n.l. Abraham 4 jr. en Sara 3 jr.

Uit het Poorterboek:

19 Jan. 1592. Hans Franssen van Ronse in Vlaanderen, wordt poorter en wordt in het Kleermakersgilde opgenomen.

2 Mei 1638. Joost de Jonghe, geboren te Ronse in Vlaanderen, wordt poorter en is

opgenomen in het Weversgilde.

26 Mei 1591. Roeland van de Putte van Ronselaer (?) wordt poorter en opgenomen in het poortersgilde.

GOUDA

Uit Poortersboek:

23 April 1597. Ingeschreven als Poorter: Daniël Pietersz. uit Ronse.

GRAVE

(Alhoewel bij onderstaande Backau's niet uitdrukkelijk vermeld is, dat zij van Ronse herkomstig zijn, is dit vrijwel zeker, daar, op een enkele, uitzondering na, alle Backau's uit deze plaats kwamen).

Uit Trouwboek Nederl. Hervormde Kerk:

Gehuwd 7 Dec. 1603: Gielis Bekaus, Gewelder des Garnizoens der Heeren Staten in de Stad Grave, Wewenaer van Barbara Lefaer, met:

Goeltgen van Ringelenbergh, wed. van Remondt de Blancefooj.

Kinderen uit dit Huwelijk:

Jijlis	te Grave gedoopt	Januari 1605.
Gijlis	"	12 Maart 1606.
Barbara	"	9 Maart 1608.
Jakomijntijen	„	30 Januari 1610.
Cornelis	„	24 April 1612.
...	„	1614, eind December.

Cornelis trouwt in den Haag 4 Mei 1636 met Barbara Labbe. Uit dit huwelijk een zoon Cornelis Becous, gedoopt 1 Maart 1637.

Gellis Becous j.m. van Grave ondertrouwt 23 Sept. 1627 te Grave met Florentina Flessiers, j.d. uit den Haag, (gehuwd 13 Oct. 1627).

Kinderen uit dit Huwelijk, gedoopt te Grave:

Gillis	8 Oct.	1628.
Balthasar	10 Febr.	1630.
Jacomijne	28 Maart	1632.
Barber	11 Jan.	1634.
Cattelijjn	26 Oct.	1635.

Ondertrouw te Grave op ... Maart 1621:

Charles Backou van Breda, Ruijter onder Ritmeester Quaet, met:

Helingen Dircx, j.d. van Grave.

GRONINGEN

Aannemende, dat de Celosse's in Groningen van Ronse stammen, volgen hieronder enige gegevens uit de Collectie Polvliet (Handschriftencollectie, aanwezig op het Bureau van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde te 's Gravenhage):

Johannes Celoss, geb. ongeveer 1600. Gezworene Groningen 1632-45. Raadsheer 1647-1660. Lid Rekenkamer 1645-46. Lid Admiraliteit Amsterdam 1649. Gilderechtsheer 1638-'39'42. Weesheer 1639, 41, 44. Overleden ná 1660.

Had dochter Barbara, geb. vóór 1640. Huwde Frans Gamorus of Gomarus Jz., zoon van Frans en Maria Nijving of Nijring.

Kinderen:

Frans,
Gamorus, en
Elisabeth Gamorus.

Bernard Celoss huwt Ebel Halbes (dochter van Egbert, raadsheer Groningen, Amtman Selwert), overleden 6 Sept. 1638.

Berent Celos. Gezworene Groningen 1666-67.

Folkert Celoss, gehuwd met Suzanna Emmen, dochter van Rudolf en Suzanna Verrutius. Hun dochter Margaretha, geb. vóór 1667, overleden Januari 1742, huwde Groningen 19 Mei 1685 met Galenus Sichterman, Majoor, geb. 1662.

Het Album Studiosorum van Groningen vermeldt:

blz. 62	Bernardus	Celos van Groningen	1650.
„ 12	Johannes	Celos „ Emden	1622.
„ 47	Joannes	Celos „ Groningen	1643.
„ 109	Petrus	Celos " Emden	1672.
„ 78	Walter	Celos „ Groningen	1657.
„ 94	Jacobus	Celoss	1664.

HAARLEM

Uit de Huwelijksintekening-registers:

1593 - Sept. - 7.   Hanus de Weever j.m. van Ronse
X Jannicken le Houlri j.d. van Haarlem.

1594 - Febr. - 22.   Jaqus van Resbeke van Ronsse
X Grietgen van Ardoeije.

1594 - Maart - 27.   Julis Bruneel van Rontsen
X Maijken Sangers van Werwijcke.

1595 - Mei - 4.   Gillis van de Eijchoutte j.m. van Ronsse, wonende tot Haerlem.
X attestatie van Leijden: Adriaenke Bruneel j.d. van Ronsse,
wonende tot Leijden.

1595 - Nov. - 1.   Reinier Fransen j.m. van Ronsse
X Lijnken Wouters j.d. van Eindhoven.

1599 - Sept. - 26.   Adriaen de Windeke j.m. van Ronsse, wonende tot Haerlem
X Kathelingen Keijs van Ronsse, wonende tot Leijden.

(Zie ook onder Leiden).

Attestatie, voorkomende tusschen de Huwelijksacten:

1599 —   Lodewijck van Eijckhout j.m. van Ronsse, gewoond op het
Heiliglant.

(attestatie waarheen of vanwaar niet vermeld).

Uit Transportregister F 388 tol. 16:

1613 - Jan. - 11. Dirck Janisz., Passementwercker, vercoopt Gerrit Martens v. Ronsse een huis in de Nieuwe Doelstraat.

Uit Notarieel Archief. Reg. No. 126, fol. 114, dato 3 Nov. 1625:

Notaris I. Schoudt: Testament van Maeijken Baccou, filia Lievens, nagelaten Weduwe van Pieter Adams, geboren van Ronsse in Vlaanderen, wonende op de Raemgrafte.

Kinderen:

Pieter,

Theunis,

Lijsbetgen,

IJsack en

Louwijsken.

LEIDEN**Inschrijvingen in de Poorterboeken der Gemeente Leiden van personen van Ronse afkomstig:**

1577 Mei	1.	Lodewijck Heijcke.
1577 Juli	13.	Jacop Moyaert.
1577 Juli	13.	Jan vanden Dale.
1577 Aug.	17.	Peter Moyaert.
1583 Dec.	6.	Pieter Steen.
1587 Juni	20.	Claes de Steur, say- ende greijntrapier.
1588 Dec.	20.	Gerrit Dircxzn.
1589 Juni	10.	Banen Colens, saydrapeur.
1589 juni	14.	Jan de Visschere.
1589 Oct.	7.	Jan van Overbeecke. Getuige: Adriaen de Visschere, mede van Ronse.
1589 Nov.	8.	Jasper van der Haege.
1589 Dec.	—.	Willem van Wingen.
1590 Febr.	17.	Geleijn de Vlaming. Legt in plaats van eed een belofte af.
1590 Febr.	17.	Jan de Vriendt.
1590 Febr.	17.	Remeus de linck.
1590 Febr.	17.	Cornelis van de Pladussen.
1590 Febr.	17.	Pouwels van de Ende.
1590 Maart	22.	Cornelis van Eist. Getuigen: Claes de Steur en Pieter van den Rijse, mede van Ronse.
1591 Jan.	22.	Gillis Amelis.
1591 Jan.	25.	Jan de Steur. Getuigen: Claes de Steur en Cornelis van Eist, van Ronse.
1591 April	18.	Claes van der Masuren.
1591 Oct.	16.	Pouwels Bekou. Getuigen: Jan van Overbeecke en Adriaen de Visscher.
1592 Febr.	6.	Daniel Moyaert, Volder.
1592 April	24.	Pieter de Visschere. Getuigen: Jan en Adriaen de Visscher, zijn broeders.
1592 Mei	23.	Steven van Roockegem. Getuigen: Geleijn de Vlaming van Ronse en Jan van Daelen.
1592 Juni	2.	Jan de Munnier. Getuigen: Jasper van der Jonge en Willem van Wingen, van Ronse.
1592 Aug	20.	Loys van Rokegem. Getuigen: Jan van Dalen en Geleijn de Vlaming, beiden van Ronse.
1592 Nov.	15.	Pieter Moyart, Volder.
1593 April	5.	Jorijs Mastulier, Cammer.
1593 Juli	5.	Anthonis van der Haghen, greijnwercker. Getuigen: Jasper van der Haghen en Pauls Becau, beide baeytrapiers.
1594 Juni	27.	Giellis Reviel. Getuigen: Daniel en Pieter Moeyart, mede van Ronse.
1594 Juli	15.	Pauls Boelaert, fustejndrapier.
1594 Oct.	17.	Giellis van den Hasenvelde.

1595 Febr.	3.	Geraerdt Lourensz.
1595 Aug.	25.	Jacob Ingels, caerdemaecker.
1596 Febr.	15.	Jacques Jans, korendrager.
1597 Sept.	2.	Lodewijck Cantaert, Schoolmeester.
1597 Sept.	15.	Loys de Lepelaer, saeijwercker.
1599 Sept.	3.	Pieter Mondes, Backer.
1599 Dec.	10.	Maerten Desmulier, fustejnwercker. Getuige: Jan Desmulier, zijn oom.
1601 Juli	26.	Jacques Roels, caerdenmaecker. Getuigen: Joost Bijschop en Claes de Steur, castrapier.
1602 Juli	1.	Mees van den Enden, Velleploter. Getuige: Matheus van den Ende, zijn broer.
1602 Dec.	20.	Jasper Tavernier, cleermaecker.
1603 Maart	14.	Gerrit van Wingen, fustejndrapier.

Intekeningen, overgenomen uit de Kerkelijke Ondertrouwregisters:

1580 Juli	2.	Gillis de Rou v. Ronse X Jacobmina van Schirgis, mede uit Vlaanderen.
1582 Juli	24.	Jan Jansz. uit Gent X Catarina Jacopsdr. uit Ronse.
1583 Juli	30.	Jacop Ameel v. Ronse vgz. m. zijn moeder Barbara v. d. Waeldemont Jacobmina Rijckere v. Ronse vgz. m. haar moeder Lijnthgen van Hoelgaer.
1583 Juni	30.	Lijvin de Wever v. Ronse X Leijsijke Maebrant v. Ronse.
1583 Sept.	10.	Pieter Ovijn van der Oest bij IJpre X Tanneken Schouts v. Ronse vgz. m. Franchoijs Falon, haar voogd, mede v. Ronse.
1583 Oct.	8.	Lowijs Aelewijn v. Ronse vgz. m. Pieter Moyaert en Jans Amien, mede v. Ronse X Cathalina van Holen v. Ronse vgz. m. Martijn Moyaerts.
1584 Jan.	28.	Lowijs Gijseling v. Ronse vgz. m. Willem Godelijn zijn oom X Tanneken Brats v. Hondschoten. 1584 April 14. Willem Moers v. Ronse X Jacobmijntge Claesdr.
1584 Juni	30.	Adam Sijmonsz. v. Ronse X Maijken van Doorn.
1584 Sept.	21.	Jacob de Wannemaeckere v. Ronse X Nieseken van den Ende vgz. m. Martijne Moyaerts, haar moeder
1584 Oct.	13.	Willem v. Rijsele v. Ronse X Hermencx Lepelaer (gehuwd op het Stadhuis).
1584 Nov.	17.	Adriaen van Duffel X Mayken Bornees v. Ronse vgz. m. Louwijske Beerens, mede van Ronse.
1584 Nov.	24.	Lodewijc Rijselinck v. Ronse vgz. m. Willem van Rijsele, zijn broeder X Belijtgen Clarijsdr. van Rijsel.
1585 Febr.	2	Joost van den Meulens v. Meenen X Gietje Lanssel v. Ronse, vgz. m. Tanneken, haar zuster.

- 1585 Febr. 9. Gilbert Andriesz. schotsman
X Mayken Beuffkens v. Ronse vgz. in. Jan Claijs de Wintere en
Robbert Zegers, beide v. Ronse.
- 1585 April 6. Meeus Annique v. Ronse vgz. m. Jan Annique, zijn Vader
X Janne van de Pette v. Gulick.
- 1585 April 13. Guillaume Roose v. Ronse
X Loijsken Renieres v. Ronse.
- 1585 April 13. Quirijn Aertsz, v. Breda
X Maritgen Claesdr. v. Ronse vgz. m. Adriana Bufkens, mede
v. Ronse.
- 1585 Juni 1. Aernout de Schlegele
X Lowijsken Bellincx v. Ronse vgz. m. Maijken van den Date
en Hans de Steur, saywercker, beide v. Ronse.
- 1585 Juni 1. Abraham Moreels v. Ronse vgz. m. Guillame Roze v. Ronse
X Niesken Bellincx v. Ronse vgz. m. Lijntgen Bellincx, haar
moeder.
- 1585 Aug. 3. Gilles Lourensz. v. Ronse
X Janneken Pieters v. Hond schoten.
- 1586 Jan. 25. Cornelis v. Oosterhoudt v. Ronse
X Lijntgen v. den Nieuwenhoven.
- 1586 Mei 17. Jacques Rembrecht v. Ronse vgz. m. Willem van Roosen v.
Ronse en Antoni van den Dael, zijn Cousijn
X Tanneken Bens v. Ronse vgz. m. Willem Godefijns en
Jacomijntgen Brijckens v. Ronse.
- 1586 Mei 17. David Mecheling v. Ronse
X Janneke Sortiels v. Ronse vgz. m. Martijna Moyert en
Janneken van den Burgt, beide v. Ronse.
- 1586 Juli 4. Meeus van den Hole v. Ronse
X Tonijn Toentgens v. Ronse vgz. m. Geleijntgen Flamings en
Katelijna van den Hole.
- 1586 Juli 12. Anthonis Moyaert v. Ronse vgz. m. Arent van den Bossche en
Jaccijnes Haentgen, mede v. Ronse
X Jacornijntgen Bellings v. Ronse vgz. m. Hermijna van den
Doorne en Trijntgen Bodiers, mede v. Ronse.
- 1586 Aug. 23. Louijs Roose v. Ronse, jonggezel, vgz. m. Willem Roose
X Janneke Zegers v. Ronse vgz. m. Pyrincke Zegers.
- 1586 Aug. 30. Tomas Bruneel van Wervegen
X Pierijntgen Geraerts v. Ronse vgz. m. Janneken Huijsmans v.
Ronse
- 1586 Aug. 30. Abraham Billewat v. Ronse
X Grietgen Swachters v. Moeysale.
- 1586 Sept. 13. Jacob de Bie v. Ronse vgz. m. Adriaen v. Wedemint, zijn oom
X Lijntgen Mogelincx v. Ronse vgz. m. Willem Jans Boornt,
haar broer.
- 1586 Sept. 20. Maerten Zegers v. Ronse vgz. m. Adriaen Zegers, zijn Vader
X Maddalena van der Putten v. Antwerpen.
- 1587 Jan. 3. Jan van den Nieuwenhoven v. Ronse vgz. m. Cornelis van
Oosterhout zijn broeder,
X Tanneken van Gaert v. Ronse vgz. m. Elisabeth v. Gaert,
haar zuster.

- 1587 Jan. 24. Jacob van den Eecke v. Ronse
X Mijntgen Borkaus v. Ronse vgz. m. Maycken Mosthols, haar
moelj.
- 1587 Mei 14. Gillis Ameels v. Ronse vgz. m. Jan Aussens zijn oom
X Jannetien de Haese van Wetteren.
- 1587 Mei 30. Jacques de Bloc v. Ronse vgz. m. Cornelis Platduijtse, zijn oom
X Mayken Rogiers v. Ronse vgz. m. Jan Rogiers h. vader.
- 1587 Mei 30. Steven van Rouckegem vgz. m. Louis v. Rouckegern z. broer
X Jacobmijna Rogiers vgz. m. Jan Rogiers h. vader.
- 1587 Juli 4. Gillis de Braeckelaer v. Ronse vgz. m. Jan de Masier, zijn oom
X Tanneken Rembrechts v. Ronse vgz. m. Catalijne van den
Hoven, haar moeder en Barbara Braeckelaars v. Ronse.
- 1587 Juli 17. Jacques van der Hagen v. Ronse vgz. m. Jan van der Hagen, zijn
broer
X Tanneken Lambrechtsdr. v. Eeckeloo.
- 1587 Aug. 22. Pieter Moeijaert v. Ronse vgz. m. Martijne Moeijaert, z. moeye
X Maijken van de Pladetze v. Ronse.
- 1587 Aug. 22. Willem Smissen v. Lonnen X Martijntgen Mathiels v. Ronse.
1587 Sept. 5. Laurens Vereecke v. Ronse vgz. m. Jacob Vereecke zijn Vader
en Wilhelm Vereecke, zijn broer
X Lievijntgen Petrens v. Zegelshem vgz. m. Louise v.
Oppenhoven v. Ronse.
- 1587 Sept. 12. Kerstiaen Brats, Cammer van Steenvoorden
X Jacobmijntgen Huijsmans v. Ronse.
- 1587 Sept. 12. Joos de Booch v. Ronse vgz. m. Aernt v. d. Bossche, zijn neef
X Calleken Rijselings.
- 1587 Sept. 19. Willem van den Eecke v. Ronse vgz. in. Jacob van den Eecke,
zijn vader en Lourens van den Eecke, zijn broer
X Loijsken Bouverijns v. Ronse vgz. m. Jacobmijntgen
Bouverijns, haar moeder.
- 1587 Oct. 17. Reijnier Everts van Breda
X Maijken van den Eycken v. Ronse vgz. m. de huisvrouw van
Jacob Vereecken, haar schoonmoeder.
- 1587 Oct. 31. Pieter de Meulenaer v. Ronse vgz. m. Anthonis de Vos en Jan
de Vos, zijn ooms
X Grietgen Penningbrooks v. Hondschoten.
- 1588 Jan. 30. Engel v. d. Veste uit Vlaanderen
X Maijken van Ende v. Ronse vgz. m. Jacobmijn Brunincx,
haar moeder.
- 1588 Febr. 5. Jacques Heijns v. Ronse
X Maijken Sons v. Ronse vgz. m. Barbara Sons, haar zuster.
- 1588 Febr. 23. Jan de Monier v. Ronse
X Mayken Cuijckeliens v. Ronse vgz. m. Lijsbeth Culjckeliens,
haar zuster en Jannetje Zwinders v. Ronse.
- 1588 April 9. Adriaen de Keij v. Ronse vgz. m. Jan de Keij, zijn broer
X Maijken Becx van Waton.
- 1588 April 23. Pieter Bouveen v. Ronse vgz. m. Jan Bouveen, zijn broer
X Mayken Conings van IJpre.
- 1588 Mei 5. Jan van Camerbeecke v. Leijssen

- 1588 Mei 5. X op het raadhuis m. Calleken Collens v. Ronse.
Geleijn de Vlaming v. Ronse
X op het raadhuis m. Tanneke Bouwijns v. Ronse.
- 1588 Mei 5. Claes de Steur v. Ronse
X op het raadhuis m. Jannetje de Haege van Haelewijn vgz. m. Tanneke Bonwijns, haer goede kennisse.
- 1588 Juni 3. Meeus de Rijckere v. Ronse vgz. m. Anthonis Ghijseling, zijn neef
X Barberken van Everwijn v, Ronse vgz. m. Maften Becaus en Calleken Latour, haar nichten.
- 1588 Juni 17. Jan Rithaertszn, schotsman, soldaat
X Marijtgen van Aertsdale v. Ronse, vgz. m. Martijntgen Marteels v. Ronse.
- 1588 Juli 9. Pier Tourche (?) van Belle
X Jannetje Rijselaars van Ronse vgz. m. Adriaentgen Pietersdr., haar moeder.
- 1588 Juli 22. Hermees Sersjant v. Ronse vgz. m. Jan van der Velde, zijn cousijn
X Pierijntgen van der Broucke v. Ronse vgz. m. Willem v. d. Broeke, haar vader.
- 1588 Aug. 27. Jan v. d. Ende v. Ronse
X Barbara Heycke v. Ronse.
- 1588 Oct. 2. Jan van Straeten v. Ronse
X Tanneke Louwijsdr. v. Ronse.
- 1588 Oct. 8. Adriaen de Kaij v. Ronse vgz. m. Adriaen, zijn neve
X Lowijse Emans van Ronse.
- 1588 Dec. 10. Lourens van den Habele v. Ronse vgz. m. Willem Wademont v. Ronse
X Catalijne Lataus vgz. m. Jannetje Meeschaert en Barbara BleECKaerts, beiden van Ronse.
- 1589 Jan. 7. Cornelis Jaspers v. Ronse
X Gerritje Castelleijns v. Brugge.
- 1589 Jan. 21. Jan de Vos v. Antwerpen
X Jacobmijne v. d. Ende v. Ronse vgz. m. Pauwels v. d. End; haar vader.
- 1589 Maart 4. Willem Jansz. v. Ronse
X Adriaentge Beeclaerts v. Pollinchoven.
- 1589 Maart 11. Gilles Bufikens v. Ronse vgz. m. Adam z. broer
X Marijtgen Clercx v. Husla.
- 1589 April 8. Pieter Swindels v. Ronse
X Gilleken Veijnoot v. Ronse.
- 1589 April 15. Hans van Dalen v. Ronse
X Cathalijne v. d. Hage v. Ronse vgz. m. Mijntgen, haar zuster.
- 1589 Mei 6. Lowijs v. Roockegem v. Ronse vgz. m. Steven v. Rockegem
Zijn cousijn
X Maijken Bufkens v. Ronse vgz. m. Betgen Vrients, haar nicht en Mayke van Date, haar „moeye”.
- 1589 Mei 18. Balten Colens v. Ronse vgz. m. Geleijn de Vlaming z. cousijn
X Cailetgen Abels, Wed. v. Joos de Goe van Eeckelsteecken vgz. m. Jannetje Joostendr. haar nicht

- 1589 Juli 7. Pieter Gemens v. Ronse vgz. m. Claes Buffkens, zijn zwager
X Mayken van den Kerckhove v. Ronse vgz. m. Lijsbeth
Capelle, haar „moeye“.
- 1589 Aug. 19. Jan Wijcke v. Menene
X Willemijntgen Heijcken v. Ronse, Wede v. Jan van Woerde.
- 1589 Aug. 19. Thonis Ghijsseling v. Ronse
X Catalijna Adriaensdr. v. Ronse.
- 1589 Aug. 16. Elias Certeles v. Ronse vgz. m. Loys, z. broer
X Mayken Beckaus v. Ronse.
- 1589 Sept. 9. Jacques Verhagen v. Ronse vgz. m. Marce van den Houcke en
Jan v. d. Hage, zijn ooms
X Meijntgen Swebens v. Ronse vgz. m. Lowijsken Swebens,
haar nicht.
- 1589 Dec. 2. Gillis Amelis v. Ronse
X Tanneke Cornelisdr. v. Geinse.
- 1590 Maart 17. Lommer Heyndricx van Delft
X Jacobmijntgen van Nieuwenhoven van Ronse.
- 1590 April 7. Gilles Rebieres v. Ronse
X Susanne Adriaensdr. van Santwijck.
- 1590 Mei 3. Broer Feijtes v. Jouwe
X Marijntgen van Biersteecke v. Ronse, vgz. m. Jaecques van
Biersteecke.
- 1590 Juli 14. Willem van der Hage v. Ronse vgz. m. Anthonis van d. Hage,
Zijn broer,
X Barbara Weijnoot v. Ronse.
- 1590 Aug. 11. Pauwels Verhagen v. Ronse vgz. m. Jan van Dale, zijn cousijn
X Cathelijna Govaerts van Winneseel.
- 1590 Aug. 18. Jacques Engelen v. Ronse vgz. m. Hans Engelen, zijn broer
X Jacobmijntgen Rollens v. Ronse vgz. m. Cathelijna Rollens,
haar „moeye“.
- 1590 Aug. 18. Pieter Verbeeck v. Ronse vgz. m. Loys van der Beeck, zijn
cousijn en Jan de Rijcke, zijn schoonvader
X Tanneke van den Ende, v. Ronse.
- 1590 Sept. 1. Aernout de Meije v. Ronse vgz. m. Pieter de Meije, zijn Vader
X Barbara van de Capella v. Ronse vgz. m. Barbara van de
Capella, haar moeder.
- 1590 Sept. 8. Jan de Steur v. Ronse vgz. m. Claes, zijn broer
X Betgen van Gaert v. Ronse.
- 1590 Sept. 22. Cornelis van Raesteeck van IJper
X Jacomijntgen Basckinx v. Ronse.
- 1590 Dec. 28. Mattheus van den Enden v. Ronse vgz. m. Guilliam zijn broer
X Grietgen Tijbauts v. IJpre.
- 1591 Jan. 9. Adriaen de Keij v. Ronse
X Lijsbeth van de Velde v. Ronse.
- 1591 Febr. 1. Roelant Hagebaert v. Groningen
X Francijntgen Cools v. Ronse.
- 1591 Febr. 21. Sjaeke Boer v. Frankrijk
X Sjakelijne Brunion v. Ronse.
- 1591 April 4. Pauwels Bekau v. Ronse vgz. m. Willem van der Hage en
Thonis van der Hage, zijn Kosijnen

- X Maijke van Overbeeck v. Ronse vgz. m. Tanneke v. Overbeeck haar moeder en Josijntgen van Overbeeck, haar zuster.
- 1591 April 17. Lowijs Sertelis v. Ronse
X Kalleke Buijs v. Royspeecke.
- 1591 Juni 27. **Abraham van den Velden** v. Santwick
X Maycken Tayen v. Ronse.
- 1591 Aug. 23. Jacob Manahagen v. Ronse
X Hamijn Roveels, Wede v. Franchoijs de Key v. Ronse.
- 1591 Oct. 22. Jan van de Gauere v. Gent
X Barbara de Sonts vgz. n. Mayke, haar zuster.
- 1591 Nov. 2. Pieter Annicke v. Ronse vgz. m. **Jan Annicke** z. Vader
X Lijsbeth Serteels v. Ronse vgz. in. Maycken en Calleken Serteels, haar zusters.
- 1592 Febr. 8. Geraerd Loreijns v. Ronse vgz. m. Jelis Loreijns, zijn broer
X Mayken Cruijcken van Loyenvoerenbach.
- 1592 April 13. Jacob de Graef van Capeeck in Vlaanderen
X Betgen Kuijckeliers v. Ronse vgz. m. Betgen Kuijckeliers, haar zuster.
- 1592 April 13. Jacques Demont v. Nieuwkerke
X Tanneke Lancellis v. Ronse vgz. m. Grietgen, haar zuster.
- 1592 Mei 5. Matheus Bernaert v. Haarlem te Haarlem
X Cijntgen v. d. Broucke v. Ronse vgz. m. Willem v. den Broucke, haar Vader.
- 1592 Juni 27. Geraerd Jupius v. Ronse
X Jacomitgen Huijsmans v. Ronse, Wede Willem de Cosere.
- 1592 Juli 4. Lieven van Anter v. Slengen b. Gent
X Maijcken Visschers v. Ronse vgz. m. Meijntgen Visschers, haar zuster.
- 1592 Juli 7. Jan van der Hooge v. Ronse X Adriaentgen van de Roucke van Alcksielant, Wede v. Jan de Man.
- 1592 Juli 17. Lowijs Rullincx v. Ronse
X Tonijntgen Hamelis v. Ronse, Wede v. Lourens van Loen.
- 1592 Aug. 1. Hans Engelen v. Ronse
X Magdalena Holtermans v. Antwerpen.
- 1592 Aug. 22. Jan Cestelen v. Poperingen
X Lowijsken van de Capellen v. Ronse vgz. m. Baerbara van den Capelle, haar moeder.
- 1592 Oct. 16. Baernt Jansz. cuijper van Delft
X Marijntgen Jorijs van de Velde v. Ronse.
- 1592 Dec. 10. Jacob Engels v. Ronse vgz. m. Hans Engels, zijn broeder
X Crijstijntgen Ellegoot v. Hondschoten.
- 1593 Febr. 10. Jan Billuwet v. Ronse vgz. m. Willem van den Broucke, zijn oom
X Jaentgen Peutewijns, Wede v. Hermes Schuddemaecker v. Hondschoten.
- 1593 Juni 4. Anthonis van der Haghen v. Ronse vgz. m. Willem zijn broeder
X Jacobmijntgen van der Linden, Wede Jan de Lepenaer v. Hondschoten.
- 1593 Aug. 14. Henrick van Wijngen v. Ronse vgz. m. Willem van den

- Broucke, zijn
oom en Hermees Versant, zijn neef
X Jacobmijntgen van Huele v. Halewijn.
- 1593 Sept. 11. Pieter Jacobse den Bil v. Ronse vgz. m. Adriaen van Waermont
zijn oom en Jacob den Bil zijn broer
X Jacobmijntgen Keijzers v. Ronse vgz. m. Jacobmijntgen v. d.
Straeten, haar moeder.
- 1593 Sept. 25. Joost Impens v. Ronse vgz. m. Geraert, zijn vader
X Josijntgen Hagels, Wede Pieter IJsaack v. Nieuwkercken.
- 1594 Jan. 22. Joos Beer v. Halewijn
X Naentje Danners v. Ronse vgz. m. Crijntgen Danners, haar
moeder.
- 1594 Febr. 26. Claes van den Ende v. Ronse vgz. m. Jan van den Enden, zijn
broer
X Maijken v. den Hole j.dr. v. Ronse vgz. m. Loysken
Scrijvere, haar „moeije" en Betgen van den Hole, haar nicht.
- 1594 Juni 1. Anthonis Gijseling j.m. v. Ronse vgz. m. Adriaen de Visscher,
zijn cousijn
X Janneken Zegers jdr. v. Ronse vgz. m. Tanneke Gijselings, h.
bekende.
- 1594 Juni 11. Ghijsbrecht Jansz. smid, jongem. uit Wassen bij Gent
X Cathalijna Aernts, jdr. v. Ronse vgz. m. Janneke
Louwerence, haar nicht.
- 1594 Aug. 5. Jaen Holbeeck j.m. v. Ronse
X Adriana Mobiel jdr. v. Waenbeziel.
- 1594 Aug. 12. Gillis van de Pladutse v. Ronse vgz. m. Loijs Dulguchte, zijn
oom
X Maijcken Coornaerts jdr. v. Westoutere.
- 1594 Nov. 29. Daniel v. d. Velde j.m. v. Sandwijck in Engeland vgz. m. Claes
van den Velde, zijn Vader en Abraham zijn broeder
X Tanneken van Wingen jdr. van Ronse vgz. m. Jacobmijntgen
v. Wingen, haar zuster.
- 1594 Dec. 24. Bartelmeeus de Lanneer, Wedr v. Ronse, wonende te Leijden
X Josijntgen Heijnsdr. v. Ronse, wonende te Leijde vgz. m.
Maijtgen Becaus, haar nicht.
- 1595 Jan. 12. Huijbrecht Rothelis van Alfijn uit Vlaanderen, Wedr.,
steenplaetser,
X
Tanneke Tavernier, jdr. v. Ronse, wonende tot Leijden.
- 1595 Maart 29. Pasquier Lambrecht, Wedr. van Cassele
X Herinijne Reveel, wede. van Jacob Manhage van Ronse.
- 1595 Maart 29. Jacques de Key jm. v. Ronse vgz. m. Willem van den Broucke,
zijn oom,
X Pierijntgen Passeinans, wede Jan van den Cappelle v. Ronse,
vgz. m. Mijntgen Bakaus, haar bekende.
- 1595 April 15. Jasper Tavernier, jm. v. Ronse, vgz. m. Jacques Tavernier, zijn
broeder,
X Mayken Amelis j.dr. v. Ronse, vgz. m. Woubeken, wede van
Mees Amelis, haar moeder, en Magdalena van Heijs, v. Ronse.
- 1595 April 29. Rijkewaart Sant van Eeckeloo

- 1595 Juli 1. X Moucken van Elst, jdr. v. Ronse.
Cornelis van den Beecke, j.m. v. Ronse vgz. m. Loijs van den Beecke, zijn vader,
X Teuninge Saakelo, j.dr. v. Nieuwkerk.
- 1595 Juli 15. Joos Loos v. Honschoten
X Tanneke de Steurs v. Ronse vgz. m. Lijsbeth Claijs, haar moeder en Lijsbeth Steurs, haar zuster.
- 1595 Aug. 18. Heijndrick Hixs v. Linschoten
X Lijsbeth Pouwels v. Ronse.
- 1595 Sept. 2. Jan Everts v. Wittenhoorn
X Jorijntgen van den Hage v. Ronse vgz. m. Willemijntgen van den Hagen v. Ronse.
- 1595 Oct. 14. Jan de Ceye v. Ronse vgz. m. Huijbrecht de Ceije, zijn broeder
X Catalina van den Capelle v. Ronse, vgz. m. Barbara v. d. Capelle.
- 1595 Dec, 2. Jacques Tavernier j.m. v. Ronse, vgz. m. Jasper Tavernier, zijn broeder,
X Maerlena Keijs, jdr. van Vlissingen.
- 1596 Maart 2. Corstiaen Engels v. Eecken, Wedr.
X Tanneken van den Eijnde, wede. v. Pieter Moordet v. Ronse vgz. m. Jacobmijne v. d. Eijnde, haar zuster.
- 1596 Maart 18. Franchoijs des Urchijns j.m. v. Meessen
X Barbara de Linea, j.dr. v. Ronse, vgz. m. Adriana en Janneken de Lincx, haar zusters.
- 1596 April 1. Lieven van den Schure j.m. v. Oosterseel
X Cathalijna Imbeets j.d. v. Ronse.
- 1596 Mei 31. IIsaack Dijnsaert j.m. v. Lemousle i. VI.
X Jorijntgen Delgecht, j.d. v. Ronse vgz. m. Loys Delgecht, haar vader.
- 1596 Juli 5. Jan Faaij v. Ronse vgz. m. Abraham van den Velde, zijn zwager,
X Debora v. d. Velde v. Santwijck in Engeland.
- 1596 Sept. 22. Aernout Fierens j.m. v. Oostende
X Grietgen Heusmans j.d. v. Ronse, vgz. m. Janneken Joosten, haar moeder.
- 1596 Oct. 12. Matthijs Quartereels j.m. v. Ronse vgz. m. Pieter Kukelier, zijn oom,
X Grietgen Braeijs v. Poperingen.
- 1596 Oct. 19. Jaecques de Volder v. Maesgraen
X Mayken Hannatsie v. Ronse vgz. m. Hariane Hanaetsie, haar nicht en Mayke Lardens, haar nicht.
- 1596 Nov. 15. Jan Vereecke v. Ronse, wedr. v. Jakermijntgen Vereecke
X Maijken Goddelijns, Wede v. Jacob Verstrate.
- 1596 Dec. 28. Cornelis v. Oosterhorn, wedr. v. Lijntgen v. Nieuwenhoven v. Ronse
X Maijken van den Burch, jd. v. Ronse vgz. m. Tanneken v. d. Burch, haar „moeye“.
- 1597 Maart 13. Karel Vasseur j.m. v. Belle
X Maeijken van der Hage j.d. v. Ronse, vgz. m. Jasper v. d.

- 1597 Maart 15. Hage, haar Vader en Maycken Peterijns, haar schoonmoeder.
Jan Datijns j.m. v. Antwerpen
X Adriaentje Bufkens j.d. v. Ronse vgz. m. Marijngen Lievens,
haar schoonzuster en Marijngen Lievens, mede haar schoon-
zuster.
- 1597 Juli 25. Jan Cornelis, knoopmaker v. Leijden
X Janneken Daennielsdr. j.d. v. Ronse vgz. m. Janneken
Cantoons, haar moeder.
- 1597 Oct. 13. Maerten Haltes v. Schonessen
X Tanneken van Heybrouck v. Ronse, vgz. in. Gillis v.
Heybrouck, haar vader.
- 1597 Nov. 22. Jan de Keij, Wedr. v. Ronse vgz. m. Adriaen, zijn broeder
X Seijntgen Weijns, Wede. v. Jacob Claesz. v. Waeskercke.
- 1598 Jan. 10. Jan Gerritse, Wolcammer, Wedr. v. Prestella Borrijs uit
Schotland
X Jorijntje Pliphs, j.d. v. Ronse.
- 1598 Febr. 17. Jan Jansz. v. Ronse vgz. in. Jan Coren zijn Vader
X Jacobmijne van der Stalle, j.d. v. Westwijcke.
- 1598 Maart 27. Adam Bufkens, Wedr. v. Ronse vgz. m. Giellis Bufkens, zijn
broeder
X Cathalijne Cornelis v. Dixmuiden.
- 1598 Juli 22. Adriaen Schuddemat v. Ronse, wonende te Leiden
X Tanneke van den Dale j.d. v. Ronse, wonende te Leiden, vgz.
m. Mayken Schregets, haar moeder en Mayken Buffkens, haar
nicht.
- 1598 Nov. 21. Anthonis Anike j.m. v. Ronse vgz. m. Giellis Anike, zijn oom
X Josijntge Willems in Beselerre (?) wonende, vgz. m. Janneke
Maerlaer en Maijcken Willemsdr., haar zuster.
- 1599 Jan. 1. Cornelis Claesz. j.m. v. Leyden
X Ceeltgen Deviels, j.d. v. Ronse vgz. m. Barbera Giellis, alias
van Copenhoven, haar moeder.
- 1599 Jan. 9. Guilliame van Eide, j.m. v. Ronse vgz. m. Mattheus en
Barthelomeus,
zijn broeders,
X Franchijntgen van der Nijpen, wedr. Giellis v. d. Nijpen van
Hontschoten.
- 1599 April 23. Lieven Cabbeljau, j.m. v. Seijl
X Janneken Visschers v. Ronse vgz. m. Lijsbeth Jansdr., haar
nicht.
- 1599 Mei 15. Pauwels Mechelijns, Wedr. v. Ronse, vgz. m. David Mechelijns,
zijn
broeder,
X Janneken Robaijs, j.d. v. Meneme vgz. m. Josijntgen van
Robaijs, haar schoonzuster.
- 1599 Juni 5. Jan Gerritse, j.m. v. Leijden
X Maijcken Daniels, j.d. v. Ronse, vgz. m. Janneken Cantoor,
haar moeder en Tanneken Daniels v. Ronse, haar zuster.
- 1599 Aug. 28. Dirck Aerentse v. Cleeff j.m.
X Barbijntgen van den Dale v. Ronse.
- 1599 Sept. 18. Adriaen de Windele j.m. v. Ronse, wonende te Haarlem vgz. m.

- Jan de Windele, zijn vader X Cathe lijntgen Keijs, j.d. v. Ronse
vgz. m. Maertijntgen v. d. Broucke, haar „moeije" en
Pierijntgen Keijs, haar zuster.
- 1599 Sept. 25. Pieter Mondet, j.m. v. Ronse vgz. m. Christiaen Engels, zijn
vader
X Lidia van Buffut, j.d. v. IJperen.
- 1599 Nov. 15. Sijmon de Lepelaer v. Ronse, Wedr. v. Tonette Plengij, vgz. m.
Loys de Lepelaar, zijn broeder
X Debra Gekeer, j.d.v. Valenthijn.
- 1599 Dec. 3. Pouwels de Bert van Renigels (?), Wedr. v. Christina
Schaepslooffs
X Hermijntgen van den Ende, j.d. v. Ronse, vgz. m. Tanneken
en Janneken van den Ende, haar zusters.
(Gehuwd 19 Dec. 1599 in de Pieterskerk. Bij den naam van de
bruid stond toen vermeld: „Wede v. Romeus Valoy v. Ronse").
- 1600 Mei 5. Pieter Vergeens, j.m. v. Ronse vgz. m. Pietheijnicxz. Moll, zijn
oom en Laere Vasseur, zijn Cousijn
X Poulijntgen Cappeljaus
j.d. v. Gent.
- 1600 Juni 3. Jan Maghelijn j.m. v. Ronse vgz. m. Claes Maghelijn, zijn
broeder en Jacques Plackan, zijn schoonvader
X Franchijntgen Schemaeckers j.d. van Menigem.
- 1600 Juli 1. Abraham Ingels j.m. v. Ronse, wonende te Leyden vgz. m.
Jacob Ingels, zijn broeder
X Tanneken v. Rochigem v. Gent.
- 1600 Sept. 16. Jan van der Hage, cleermaecker, j.m. v. Ronse, vgz. m. Jacques
van der Hagen, zijn broeder
X Maijcken Verrijcx, j.d. v. Wijnocxbergen.
- 1600 Oct. 7. Matthijs de Lamere v. Ronse, Wedr. v. Sijnken Husmans
X Mijnen Bekaus, v. Ronse, Wede. v. Aernout Cossaer.
- 1600 Oct. 28. Dirck Jansz., Saeijwercker, j.m. v. Land v. Cleeff
X Nijesgen Jansdr. v. Ronse, Wede. van Abraham Moreels.
- 1601 Jan. 26. Aermeus Sersiaent, greijnwercker v. Ronse, Wedr. v.
Pereijntgen van den Brouck
X Jannetgen Boraets v. Hondshoten, Wede v. Loijs Ghijsel.
- 1601 Febr. 24. Huijbrecht de Keije, Mr. Volder v. Ronse, Wedr. v. Loijsken
van Heylburgs, vgz. m. Jan de Keije, zijn broeder en Jacob
Tavernier, zijn cousyn
X Barbel Worms v. Ronse, Wede Jan de Ramaecker.
- 1601 April 19. Hans Aerijaende, voerman, j.m. v. Ronse
X Geertgen Jacobs j.d. v. Leyden.
- 1601 Dec. 27. Jan Martels, saeijkammer v. Ronse, Wedr. v. Cathelijn Douwes
X Saertgen Camericx j.d. v. Antwerpen.
- 1601 Dec. 29. Pieter Merveijlge v. Wijnocxbergen, Wedr. v. Josijna Verhagen
X Cathelijn Verleijen v. Ronse, Wet Jan de Wurme, vgz. m.
Cathelijne Verleijen, haar nicht.
- 1602 Febr. 1. Francoijs de Quit, j.m. v. Hontschoten
X Jorijntge de Gust v. Ronse, Wede v. IJsaack Dijsaet vgz. m.
Pauwelijne van de Pladuts, haar moeder.
- 1602 April 9. Anthonis van der Plaetse, saeijwercker, j.m. v. Ronse, wonende

- te Leijden
 X Cathelijntgen van den Kerckhoven j.d. v. Ronse, vgz. m. Maijcken en Tanneken van den Kerckhoven, haar zusters.
- 1602 April 19. Reijer Cornelisz., clompmaecker v. Leyden, Wedr. v. Trijntgen Tijssen
 X Marijtgen Braeckelaers jdr. v. Ronse, vgz. m. Berber van Capelle, haar „moeije", en Janneken Braeckelaers, haar zuster.
- 1602 April 27. Lowijs de Lepelaer, grijnwercker, v. Ronse, Wede v. Jacobmijntgen Wollfsdr.
 X Perine van den Vondere jd. v. Hassese, vgz. m. Sijntgen Schapoorts, haar schoonzuster.

**Huwelijken, gesloten ten Raadhuize van Leiden, blijkens Echtboek A:
 (1592 — 1611)**

(De data zijn die van het Huwelijk)

- 1594 Febr. 7. Lieven Pijcke j.m. v. Gent, wonende te Haarlem
 X Berbertgen Bleeckes, j.d. v. Ronse, vgz. m. Giellis de Bleecke, haar Vader en Leijntgen Tappeijl, haar moeder.
- 1594 Juni 22. Joost van Buulla v. Gent, wonende tot Haarlem
 X Meijntgen Fransdr. j.d. v. Ronse, wonende tot Leiden.
- 1594 Nov. 21. Arent van Wademont v. Ronse vgz. m. Adriaen v. Wademont, zijn neef,
 X Jackemijntgen Michiels, j.d. v. Hondschoten.
- 1596 Sept 14. Arent van Wademont, Wedr. v. Ronse, vgz. m. Adriaen v. Wademont, zijn cousijn,
 X Jacobmijne Coockels, j.d. v. Halewijn.
- 1597 Mei 15. Pouls Geenens v. Ronse, Wedr. Betgen van Dale, vgz. m. Sijmon Bellins, zijn oom en Pieter Geenens, zijn broeder
 X Tanneken Lodewijcx, j.d. van Ouwenaerde.
- 1601 April 21. Franchoijs van Achtersoone, saeijwercker, j.m. v. Hondschoten, vgz. m. Pieter Batten, zijn schoonvader
 X Lowijsken Roels j.d. v. Ronse, vgz. m. Marijtgen Martens, haar schoonmoeder.
- 1601 Mei 19. Hans Everaert, j.m. v. Antwerpen, diamantslijper, wonende te Amsterdam
 X Maeicken van Gaerd, j.d. v. Ronse, wonende te Leiden vgz. m. Lijntgen Meijs haar moeder.
- 1608 April 12. Boudewijn Janse, j.m. v. Duijnkercken
 X Lowijsken Bellings v. Ronse, Wede. Arent de Stiegele, vgz. m. Lievijne Claesdr., haar schoonmoeder.

Gegevens uit de Fiches van de Bibliothèque Wallone te Leiden.

- 1602 Dec. 3. Gehuwd te Leiden in de Pieterskerk:
Huijbrecht de Visscher, Wedr. v. Lynora Arondeaux van Ronse
met Proontgen Houffnagels van Denoutre.
- 1604 April 25. Gehuwd te Leiden:
Sacheus Bollen, Wedr. Sijntgen Respolge
met Tanneken Jacobs, Wede. Wijbrant Wijpe, beiden van Ronse
(aangetekend 7 April 1604).
- 1604 Oct. 1. Marcus Deelinck v. Ronse en
Jacquemijntgen Rogiers, Wede. Steven
van Rockingem van Ronse, Huwelijksintekening te Leiden.
- 1615 Mei 3. Gehuwd te Leiden in de Pieterskerk:
Daniël Moyaert, Wedr. Jannetgen Pladesse v. Ronse met
Christijntgen Hane, Wede. Claes van Tijbrigem v. Poperingen.
- 1623 Maart 19. Gehuwd te Leiden in de Pieterskerk:
Pauls van der Hage, Wedr. Catalina Goverts v. Ronse met
Geertgen Hendrichsdr., Wede. Mattheus Cornelisdr. v. Wesel.

Ten aanzien van het op 4 April 1591 aangekondigde (en 23 April in de Pieterskerk bevestigde) Huwelijk van Pauwels Bekau en Maeyko van Overbeek, kan nog worden medegedeeld, dat daaruit 5 kinderen werden geboren, te weten:

Catherijntgen, gehuwd met Gillis Honoré, daarna met Jan Verschoten uit
Poperingen,
Claes, gehuwd met Susanna Cappeljaus,
Annetgen, gehuwd met Barent Willemsz. Oorling,
Lijsbeth, gehuwd met Jacob Jansz. Leenknecht,
Sara, gehuwd met Do. Petrus Leupenius (Leupen), gedurende vele jaren
Predikant te Amsterdam.

Gegevens, overgenomen uit diverse Archivalia.

uit Getuigenisboek „G”, 1596, fol. 71vo.

„Compareerden voor Schepenen ondergeschreven Louijs Rullens, deeckendrapier, out omtrent ses ende vijftich jaren ende Jaques Roels, caerdemaecker, out omtrent vijftich jaren, beijde van Ronssen in Vlaenderen rechtelicken verdrecht wesende, ten versoucke van Maerten van Boschelle, gardenier, wonende tot Heemstede omme bij eede gehoort ende gerecolleert te werden op de attestatie alhier van woorde te woorde geinsereert.

Huijden, desen 23sten Novembris 1596 compareerden voor mij, Gijsbrecht Trijssens, Notaris publicq binnen Stadt Lehden opte nominate derselver stede, bij den hove van Hollandt geadmitteert,- mitsgaders voor den ondergeschreven getuijgen Louijs Rullens deeckendrapier out omtrent ses ende vijftich jaeren ende Jaques Rouls, caerdemaecker, out omtrent vijftich jaeren, bende van Ronsen in Vlaenderen. Ende hebben met warachtige woorden in plaetse van eede ten versoucke van Maerten van Bosschele, gardenier wonende tot Heemstede getuijcht ende verclaert de waerheijt te wesen, dat zij getuijgen al over de twintich jaeren familiare kennesse gehad hebben, soo metten voorschreven requirant, als oock aan Jacob van de Bosschele, desselvens broeder ende Tanneken Stolaes, zijne echte huijsvrouwe, welcken Jacob van de Bosschele, geleden omtrent achtien jaren van **de malcontenten tot Ronsen [1578]** dootgeslagen werde ende tomende de voorschreven Tanneken Stolaés onlangs daernae tot Gent te overlijden, naerlatende een wese, genaempt Susanneken van de Bosschele, dier tijden omtrent een jaar out wesende, heeft den voorschreven requirant de selve Susanneken, zijne minderjarige nichte, uijt medelijden christelijke liefde ende ten regarde hij, haere oom ende naeste bloetverwant was aangeslagen ende van behoorlijck onderhoud versoicht, etc.

MIDDELBURG

Uit de Huwelijksintekening-Registers en Trouwboeken der Herv. Gemeente.

Ondertrouw:	getuigen:
5 -2-1575. Michiel Vidman van Waren (?) bij Bruessel, Soldaat onder de gouverneurs lt. ... X Hermijne de Roode van Ronsse.	Pierre de la Croix ende Pieter Cleno (?) die beide getuijgen dat de bruijdegom een eerlic gezelle is. Jacob van Hagebosch tuijcht dat 's bruijts man doot is.
17-12-1575. (gehuwd 1-1-1576) Willem Buijs v. Ghend X Arijnken Cautaerts van Ronsse	Willem de Somer getuijcht dat des bruijdegoms wijf 5 jaer doot is. Jan Roos tuijcht dat 's bruijts man hier van de peste doot is.
4 -4 1576. Remeus Becaut van Ronsse X Tanneken Jacobs van Amsterdam (Becaut = Backau)	de bruijdegom belooft van zijn moeder consent te brengen. Jacob Gillis als vader ende de moeder, Geerbrant in de Valcke (?) als getuige. (Remeus Becaut is de stamvader van het geslacht Bekouw in Nederland). Kinderen uit dit Huwelijk: Jacob, geb. 20-3-1577 te Middelburg; Catalina, geb. 1578(?) te Maritgen, geb. 11-11-1579 te Amsterdam.
4- 5-1577. Adriaen Gillisz. van Ronse X Katerijne Adriaensz. van Gent	Jan van Winghen tuijcht, dat er geen belet of swaerigheid is.
8(?) -2-1588. (gehuwd 2 Martii) Gielis Gregou, Wedr. v. Maastricht X Tanneken van den Eijnde, We. v. Ronse.	dat de bruijdegom een Wr. is dats ghenouch bekend. Jonckfr. burgemeesters tuijcht dat haer ionckwijf ses jaer met haer ghewoont heeft ende weet anders niet of sij is We.

- 8- 4-1588. (gehuwd 11 Mei)
Gillis Popelier,
Wr. van Genth
X
Josijne Flaminx,
j.d. v. Ronse.
- 20- 5-1589. (gehuwd 16 Juli)
Hans Maes,
jonggeselle v. Ronse
X
Mayken Rijckaerts,
jongedochter v. Oudenaerde.
- 13- 1-1590. (gehuwd 11 Febr.)
Hector de Schrepen
(?), Wr. van Tielt
X
Bettien Bellinx,
Wede. v. Philips van
Nieuwenhoven
van Rontse.
- 27- 1-1590. (gehuwd 11 Febr.)
Remeus van der Vleije
j.g. van Ronse
X
Leijnken Sellehaert,
j.d. in Gent
- ?- 2-1591. (gehuwd 17 Martii)
Jasper v. Sandrgem,
j.g. v. Ronse
X
Adrianken Adriaens,
j.d. v. Middelburg.
- 6- 3-1591. Remeus Frans j.g.
van Rontsen
X
Janneken van der
- dat de bruijdegom Wr. is, tuijcht
Hans Popelier broeder
- dat de bruijt jongedochter is tuijcht
Jacquemijne Beel (2), We v. Jan de la
Haije, wonende bij de Langhe
Vielepoorte, tselve tuijcht Janneken vr.
(of we ?) van Joost Vielijn (?)
leestmaecker bij de Vlissingsche poorte.
- Jan Willems getuijcht dat des vaders
wille is denselve (Jan Willems) is
oom van de bruijdt, getuijcht dat de
bruijdt noch ouders noch voochden
heeft ende dat sijne wille is,
- Pieter Baert woonende buijten de
Vlissingsche poort ende Robbaert de
Keijser tuijcht dat de bruijdegom een Wr.
is.
dat de bruijdt eene We is getuijchen
Janneken Fevars in de Corte Noortstraet
ende Calleken Wildemes in 't
Heemelrijck.
- Jaspaer van der Vleije vader is te vreden,
ghelijck Pieter van den Abeele
tot sijnen name ghetuijcht.
deselve Pieter van den Abeele tuijcht
dat de suster van de bruijdt met dit
huwelick tevreden is.
- Capiteijn Hane tuijcht dat hij een
jonckman is.
- de Capiteijn voors. tuijcht dat het de
bruijdt sijn jonckwif is ende dat de moije
daer mede te vreden is die ter Veere
woont.
- get. van den bruijdegom Robrecht
Adriaens in de schotsen hoeck cosijn,
en sijne moeder Joos de Vriese.
getuijghen van de bruijdt: Stoffelijne,

- Wes (?) van Goveren,
Wede. van Daniel de
Wespelaer.
- huijsvrouw van Jan Claesse swage rinne
woont buiten de Noortpoorte
en Josijne de Man woont bij de
Chrispoorte. [Is dit Seispoort?]
- 3- 4-1593. (gehuwd 20 April)
Jaques Malbranch,
j.g. v. Ronse
X
Perijnken van den
Ende van Bambrugge
Wede. v. Cornelis
Jacobs.
- Gillis Gorgu (?)
- Grietken, wede. v. Christiaen van den
Ende.
- 8- 5-1593. (gehuwd 30 Mei)
Joos de Flaminck,
j.g. van Ronse
X
Maijken van Stavele,
j.d. v. Haesebroeck
- Hubrecht de Flaminck vader.
- Proijtken (?), Wede. Jan Saij
Colijntgen. Oliviers.
- 13-11-1593. (gehuwd 1 Decemb.)
Bavo Pikens,
j.g. v. Knocke
X
Marijke van den
Hauwel v. Ronse,
Wede v. Leenaert Wouters.
- Adriaen Cornelis Claijs.
- Willem de Somer.
- 22-10-1594. (gehuwd 6 Novemb.)
Hermes Balleij,
j.g. van Ronse
X
Hendrixke Hendrix v.
Berghen op Zoom,
Wede. v. Gerraert
Lieve Gijs
- Perijne Cruijls, grootmoeder.
- Willem Willemse, arbeijder.
Willem Andriesz., cousijn.
- 18-11-1595. (gehuwd 10 Decemb.)
Paulus Gooris,
j.g. v. Ronse
X
Catharina
j.d. in Middelburg
- Jan Jansz. Cousijn woont tot Coude-
kerk.
- de ouders niet met name genoemd.
- 3- 8-1596. tot Vlissingen
ondertrouwd: Remeus Becou,
j.g. v. Ronse
X
Emmerentia Fredericks,

	j.d. v. Vlissingen		
Ondertrouw:		getuigen:	
14- 9-1596.	(gehuwd 7 Oct. 1596) Remeus Beckau, j.g. v. Ronse trouw X Josijntgen Pieters, j.d. van Hulst.	(Vermoedelijk is de vorige ondertrouw niet doorgedaan).	
1- 3-1597.	(gehuwd 15 Maart) Daniel de Hondt, j.g. v. Ronse X Janneken Backers, v. Langemarck, Wed. van Cornelis Welsens (?)	Dierick Dieremans, provoost v. Capitein Roulé. Catharina, hujsvrouw v. Pieter Briens (?).	
10- 3-1598.	(gehuwd 25 Novemb.) Daniel v. Hazevelt v. Rontsen X Maijken Gerts, j.d. v. 's Hertogenbosch	Marten van de Sonde en Abraham Bekema. Geert Jansen vader en Baijken, moeder.	
27- 2-1599.	(gehuwd 17 Maart) Daniel de Hondt, Wedr. v. Ronse X Leijnthi van de Strate Audenaerde, We. van Evert Evertsen.	Balten de Bruijn, woonachtig in de Penninghoeck. Cathelijne, huisvr. v. Pieter Brijns, v. ooc aldaer.	
24- 4-1599.	(gehuwd 2 Mei) Joos de la Foij, j.g. v. Rontsen 24 Dec.) X Sara Wannemaecker v. Antwerpen, Wede v. Joseph de Marijs.	(de Bruid was 2 Dec. 1595 (gehuwd als jongedochter onder trouwd met Joseph de Marée, j.m. v. Gog.)	
6-11-1599.	(gehuwd 5 Decemb.) Hans van den Dale, j.g. v. Ronse X Maeicken Pieters, j.d. v. Schage.	Jan de Blaes, woont tot Souburg. Hans Sloet (?) Mulder. (Zekere Hans van den Dale wordt van 1596-1603 genoemd als „knapen" in het Gasthuis te Middelburg).	

**Bij de volgende twee dopen in de Ned. Herv. Kerk te Middelburg zijn
waarschijnlijk personen uit Ronse betrokken:**

15- 9-1577.	gedoopt: Isaak, de Vader Jan Roos.	Getuigen: Pieter Thomaes, Willem Sierassijs, de Wed. v. Claes Bockau, Catharina en Barbel Muette.
8-12-1596.	gedoopt: Selcken, filia Bartholomeus Bekou en Trijnthen uxor.	getuigen: Jos. Vieler, Francijnken Claijs en Neelken Arondeaux .

De **Arondeaux's** komen vermoedelijk uit Gent of Oudenaerde, doch ook te Ronse kwamen zij nu en dan voor. De naam is misschien oorspronkelijk Swahre geweest (vergel.: oud fransch „aronde" = hirondelle).

Misschien is voor Ronse ook de volgende combinatie van belang: volgens Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek is Abraham Arondeaux getrouwd geweest met de Emmeriksche Burgemeestersdochter, Eva Elincx, bij wie de Prins van Oranje een natuurlijke zoon Justinus had. (Een Nassausche prins heette Justinus van Nassauw.) Of de naam Elincx verband houdt met Elinck of Deling, zou onderzocht moeten worden.

Uit de Poorterboeken der Stad:

18 Juni	1585.	Steven van de Velde van Ronse, arbeijder. Joos Blaijn „ , schoemaker.
2 Febr.	1588.	Joos de Vlaminck van Ronse, cleermaker.
20 Dec.	1594.	Jaques Maelbreuck van Ronse, metsersdiener.
7 Febr.	1595.	Joos de Vlaminck van Ronse in Vlaenderen, metser.
17 Nov.	1598.	Bartelmeus Tierens v. Ronse bij Dornick, schailedecker.
2 Oct.	1601.	Hans van Daele van Ronse in Vlaenderen, Knape in 't Gasthuis.
23 Juli	1602.	Gillis van Oosterhout v. Ronse in Vlaenderen, biervolder.
14 Juni	1605.	Hermus Moyaert van Ronse, houtsager.

Deze lijst kan aangevuld worden met een groot aantal bannelingen die naar andere steden in Nederland, Duitsland en Engeland gevlucht zijn.